

Broj: DPA/01-02-4-842/21
Sarajevo, 25.06.2021. godine

Parlamentarna skupština BiH
Zajednička komisija za odbranu i sigurnost BiH
N/R Asim Sarajlić, Predsjedavajući

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 25-06-2021			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
03/1-	50-18-	1320	21

Predmet: Dostava Izvještaja o radu Centra za uklanjanje mina u BiH za 2020. godinu i
Izvještaja o protivminskom djelovanju za 2020. godinu

Poštovani,

U skladu sa Zaključkom Komisije za odbranu i sigurnost BiH od 18.02.2020.godine o obavezi dostavljanja Izvještaja o radu ministarstava i institucija iz svoje nadležnosti, u prilogu vam dostavljamo Izvještaj o radu Centra za uklanjanje mina u BiH za 2020.godinu, zajedno sa Izvještajem o protivminskom djelovanju u BiH, također za proteklu godinu. Izvještaji će biti dostavljeni i putem e-maila.

Stojimo vam na raspolaganju u slučaju potrebe za dodatnim informacijama i pojašnjenjima.

S poštovanjem,

Dostaviti:

- Naslovu
- Komisiji za deminiranje u BiH

NACRT

IZVJEŠTAJ O
PROTIVMINSKOM
DJELOVANJU ZA
2020. GODINU

CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BOSNI I HERCEGOVINI

SADRŽAJ

1.	OPŠTA PROCJENA UTICAJA MINA/ESZR/KASETNE MUNICIJE	3
1.1.	Društveno-ekonomski uticaj mina/ESZR/kasetne municije	3
1.2.	Veličina sumnjive opasne površine/sistematsko izviđanje	5
1.3.	ŽRTVE OD MINA/ESZR/KASETNE MUNICIJE	7
2.	REALIZACIJA STRATEŠKIH I OPERATIVNIH CILJEVA	8
3.	HUMANITARNO DEMINIRANJE	14
3.1.	Generalno/netehničko izviđanje - projektovanje	14
3.2.	Generalno/netehničko izviđanje - hitno obilježavanje	15
3.3.	Planiranje protivminskog djelovanja na nivou ugrožene opštine	15
3.4.	Tenderi za poslove tehničkog izviđanja i čišćenja mina	15
3.5.	Tehničko izviđanje i čišćenje mina/kasetne municije	16
3.6.	Trajno obilježavanje	21
4.	UPOZORAVANJE NA MINE/ESZR/KASETNU MUNICIJU	21
5.	POMOĆ ŽRTVAMA OD MINA/ESZR/KASETNE MUNICIJE	23
6.	OSIGURANJE KVALITETA	24
7.	OBUKE	25
8.	ZAGOVARANJE I MEĐUNARODNA SARADNJA	26
9.	ANALIZA PRODUKTIVNOSTI OPERATIVNIH KAPACITETA	26
10.	ELIMINACIJA RIZIKA	29
11.	FINANSIRANJE	30
	SAŽETAK	30

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

UVOD

Izveštaj o protivmiskom djelovanju u BiH za 2020. godinu predstavlja dokument koji ima za cilj izvestiti Komisiju za deminiranje u BiH i javnost o aktivnostima i ciljevima koji su realizovani u izvještajnom periodu iz domena protivmiskog djelovanja u BiH.

Osnovu za izradu Izveštaja predstavljao je godišnji operativni plan protivmiskog djelovanja Bosne i Hercegovine za 2020. godinu, u skladu sa članom 16. Zakona o deminiranju u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 5/02) odobrila je Komisija za deminiranje u BiH, aktom broj: 15-36-21-301-1-IM/18 od 26.02.2018.godine

Plan protivmiskog djelovanja BiH za 2020. godinu prethodno je usklađen sa Strategijom protivmiskog djelovanja BiH 2018-2025. godina , koja je usvojena od strane Vijeća ministara BiH na 176. Sjednici održanoj dana 05.08.2019. godine, objavljeno u službenom glasniku BiH broj 70/19.

Izrada i usvajanje Operativnog plana protivmiskog djelovanja u BiH definisana je članovima 16. i 17. Zakona o deminiranju u BiH (Službeni glasnik BiH, broj: 5/02).

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

1. OPŠTA PROCJENA UTICAJA MINA/ESZR/KASETNE MUNICIJE

Opšta procjena uticaja mina/ESZR/kasetne municije u BiH ažurirana je u sklopu projekta pod nazivom: "Opšta procjena minski sumnjivih područja u Bosni i Hercegovini 2018-2019" koji finansira Evropska unija (EU) preko Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru (IcSP).

1.1. Društveno-ekonomski uticaj mina/ESZR/kasetne municije ¹

Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini (BHMACH), Oružane snage Bosne i Hercegovine (OS BiH) i Norveška narodna pomoć u Bosni i Hercegovini (NPA BiH) kao projektni partneri, realizovali su aktivnosti u sklopu projekta pod nazivom: "Opšta procjena minski sumnjivih područja u Bosni i Hercegovini 2018-2019" koji finansira Evropska unija (EU) preko Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru (IcSP). U periodu realizacije projekta, minski sumnjiva površina smanjena je za 103 km².

Na dan završetka projekta (15.05.2020.), ukupna veličina minski sumnjive površine iznosi 966 km² od čega su na 35 km² u progresu operativne aktivnosti deminerskih organizacija. Kroz projekat su obrađeni podaci za 143 opštine.

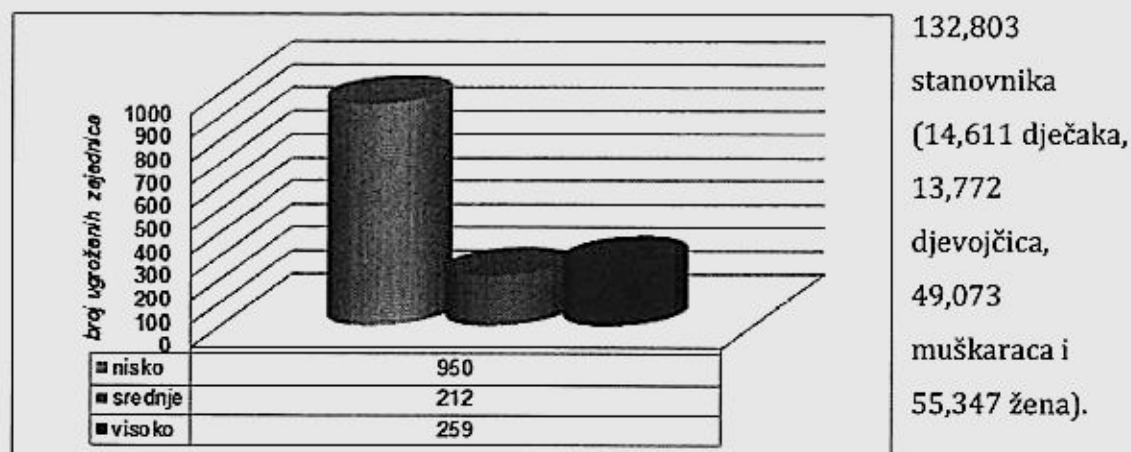
Minska opasnost je potvrđena u 118 opština. Procijenjeno je postojanje 180,000 komada mina. Kroz procjenu i re-dizajn, formirano je ukupno 478 minski sumnjivih površina (MSP) kao logičkih teritorijalnih cjelina za zadatke vraćanja zemljišta. Prosječna veličina novoformiranih MSP-a iznosi 1,94 km².

Utvrđeno je 189 MSP-a sa visokim nivoom rizika, 274 sa srednjim nivoom i 15 sa niskim nivoom rizika. Izvršena je procjena nivoa uticaja rizika za 1,421 ugroženu zajednicu. Polazna osnova u okviru ovog projekta je bila 1,369 ugroženih zajednica.

¹ ESZR predstavlja eksplozivna sredstva zaostala iz rata; Kasetna municija - Kasetna bomba, rasprskavajuća bomba, klaster bomba, kasetna avio-bomba (KAB) je vrsta slobodnopadajuće, aerodinamički oblikovane municije sa kasetnom bojevom glavom koja se baca iz vazduha ili ispaljuje sa zemlje. U principu to je nevođena avio-bomba, sa bojevom glavom - specijalnim, „kontejnerom“ u kome je smeštena podmunicija koja se popularno naziva „submunicija“.

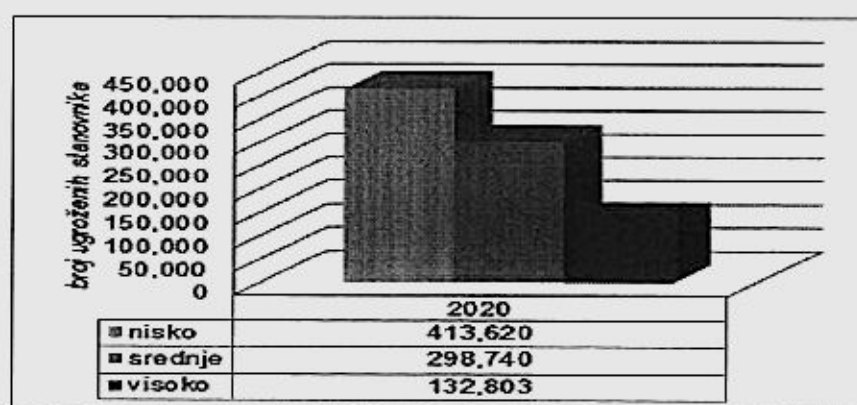
IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

Prema procjeni, visoki nivo uticaja imaju 259 ugroženih zajednica, srednji nivo 212 zajednica i niski nivo 950 zajednica. Prikupljen je podatak o 264,011 domaćinstava u ugroženim zajednicama. Od tog broja, 32,109 domaćinstava je izloženo direktnom riziku. Ukupan broj stanovnika koji živi u ugroženim zajednicama je 845,163 (92,817 dječaka, 87,990 djevojčica, 328,842 muškaraca i 335,514 žena). Direktno je ugroženo

Grafikon 1. Pregled broja ugroženih zajednica u BiH

Kriterije za određivanje nivoa ugroženosti zajednice predstavljala je proporcija broja stanovnika prema preliminarnim rezultatima Popisa stanovništva u BiH iz 2013. godine, veličina sumnjive opasne površine po kategorijama prioriteta, kao i površina ugrožene zajednice. U grafikonu 1 i 2 prikazan je Pregled ugroženih zajednica u BiH i prikaz Ugroženog stanovništva u BiH, na osnovu podataka iz projekta „Opšta procjena minski sumnjivih područja u Bosni i Hercegovini 2018-2019. Godina.

Grafikon 2. Pregled broja ugroženih stanovnika u ugroženim zajednicama u BiH

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

1.2. Veličina sumnjive opasne površine/sistematsko izvidanje

Trenutna veličina sumnjive opasne površine na mine u BiH iznosi 956.36 km² ili 1,96% u odnosu na ukupnu površinu BiH². Trenutna veličina sumnjive opasne površine na kasetnu municiju u BiH iznosi 2.05 km².

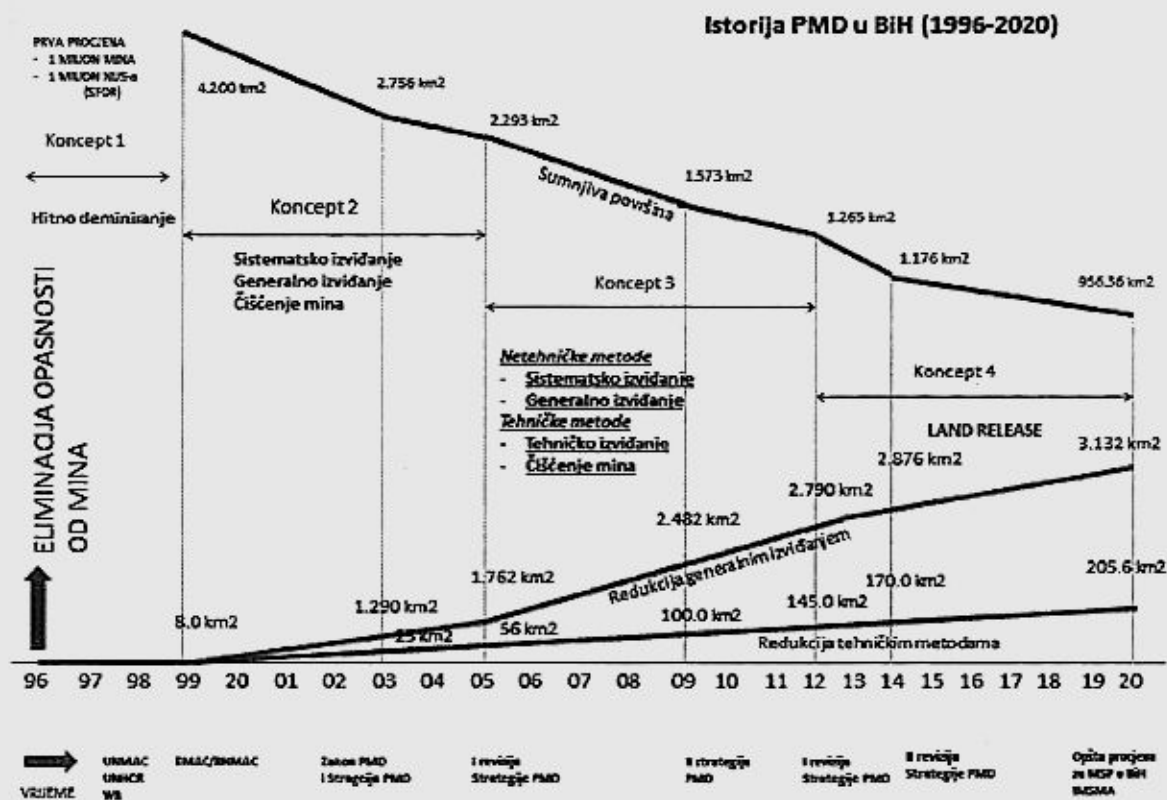
Administrativni nivo	I kategorija	II kategorija	III kategorija	Ukupno	Kasetna municija
UNSKO SANSKI	38.89	37.23	18.96	95.08	0.00
POSAVSKI	3.40	9.72	1.86	14.98	0.00
TUZLANSKI	16.78	18.32	45.59	80.69	0.40
ZENICKO DOBOJSKI	28.48	11.67	74.52	114.67	0.61
BOSANSKO PODRINJSKI	4.91	8.92	33.00	46.83	0.00
SREDNJE BOSANSKI	24.42	39.06	47.48	110.95	0.01
HERCEGOVACKO NERETVANSKI	13.37	25.35	111.08	149.81	0.02
ZAPADNO HERCEGOVACKI	0.00	0.00	0.82	0.82	0.20
SARAJEVO	16.89	12.48	28.69	58.06	0.23
KANTON 10	10.24	12.66	56.07	78.96	0.00
FEDERACIJA BIH	157.39	175.40	418.06	750.86	1.47
BRCKO DISTRIKT	0.91	9.36	2.72	12.99	0.00
REPUBLIKA SRPSKA	59.77	70.56	62.18	192.51	0.58
BOSNA I HERCEGOVINA	218.07	255.32	482.97	956.36	2.05

Tabela 1: Veličina sumnjive opasne površine

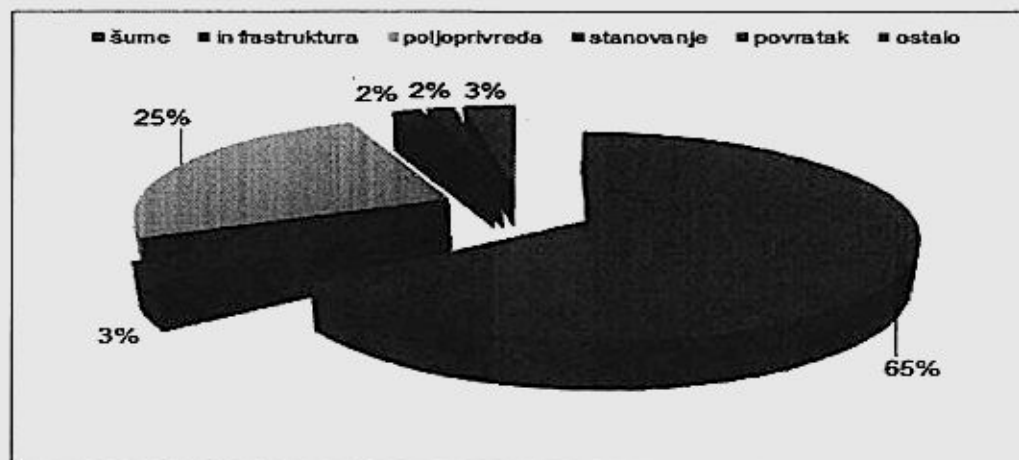
U grafikonu 2, prikazana je istorija akcija protivminskog djelovanja u Bosni i Hercegovini u periodu 1996-2020. Prema prvoj procjeni Centra za uklanjanje mina u BiH iz 1998. godine, sumnjiva opasna površina na mine u BiH je iznosila 4,200 km² ili 8,2% od ukupne površine BiH.

² Prema prvoj procjeni Centra za uklanjanje mina u BiH iz 1998. godine, sumnjiva opasna površina na mine u BiH je iznosila 4,2 km² ili 8,2% od ukupne površine BiH.

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

Grafikon 2: Istorija PMD u periodu 1996-2020. godina

Grafikon 3: Sumnjiva opasna površina po strukturi-namjeni

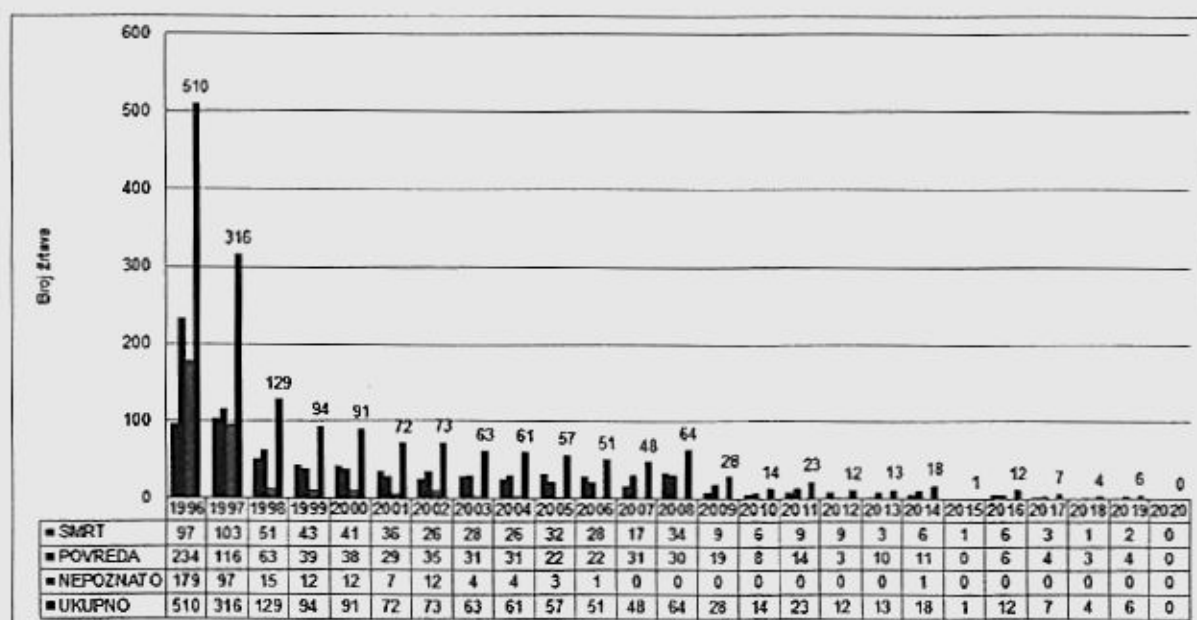

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

1.3. ŽRTVE OD MINA/ESZR/KASETNE MUNICIJE

U 2020. godini u BiH nisu registrovane deminerske nesreće kao ni stradanje civilnog stanovništva u minskim poljima u BiH.

Od 1992. godine, od mina/ESZR/kasetne municije u BiH su stradale 8.386 osobe. U ratnom periodu (1992-1995. godina) stradale su 6.354 osobe, dok su u poslije ratnom periodu stradale 1.766 osoba, od čega 617 osoba smrtno a 802 osobe su povrijeđene. Za 347 osoba nije poznata tačna godina stradanja. Od ukupnog broja stradalih, od kasetne municije stradale su 232 osobe, od čega 43 osobe smrtno. Od ukupnog broja stradalih u poslije ratnom periodu, 185 žrtava su žene ili 10%, a 250 žrtava su djeca ili 14%. Prilikom obavljanja poslova humanitarnog deminiranja u BiH je stradalo 133 deminera, od čega 53 deminer smrtno.

Grafikon 4: Statistika žrtava od mina/ESZR/kasetne municije

2. REALIZACIJA STRATEŠKIH I OPERATIVNIH CILJEVA

U 2020. godini misija svih učesnika u realizaciji strateških i operativnih ciljeva odnosila se na eliminaciju, odnosno smanjenje rizika na prihvatljiv nivo, uspostavljanje bezbjednog okruženja za ugroženo stanovništvo, podsticaj održivog povratka i socio-ekonomskog razvoja u ugroženim zajednicama, odnosno ugroženim opštinama minama/ESZR/kasetnom municijom. Koncept protivminskog djelovanja se bazirao na pretpostavci da karakter i veličina problema zahtjevaju što efikasnije upravljanje rizikom kroz neprekidno procjenjivanje uticaja mina/ESZR/kasetne municije, efikasno planiranje i koordinaciju, te povezivanje svih komponenti protivminskog djelovanja. Akcenat je bio na rješavanju problema kroz integralni pristup protivminskim akcijama u visoko ugroženim zajednicama i kroz implementaciju grupa projekata u srednje i nisko ugroženim zajednicama u cilju smanjenja rizika, odnosno stvaranja uslova za korištenje minama/ESZR/ kasetnom municijom blokiranih resursa, obnove i održivog povratka.

Težište protivminskog djelovanja je u 2020. Godini bilo na realizaciji projekata vraćanja površine /Land Release/. Koncept vraćanja površine /Land Release/ se zasniva na principu da se obradi i oslobodi što više sumnjive površine uz što manje vremena i uštedu finansijskih sredstava.

Primjenom procedura ciljanog tehničkog izviđanja provjeriti postijeće informacije i prikupiti nove kako bi se u konačnom ishodu definisale stvarne granice miniranosti koje treba deminirati a preostali dio zemljišta osloboditi od sumnje na opasnost od mina I predati krajnjem korisniku na upotrebu.

2.1 REZULTATI PROJEKTA „OPĆA PROCJENA SUMNJIVIH PODRUČJA U BiH 2018-2019“

Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini (BHMAC), Oružane snage Bosne i Hercegovine (OS BiH) i Norveška narodna pomoć u Bosni i Hercegovini (NPA BiH) kao projektni partneri, realizovali su aktivnosti u sklopu projekta pod nazivom: "Opšta procjena minski sumnjivih područja u Bosni i Hercegovini 2018-2019" koji finansira Evropska unija (EU) preko Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru (IcSP).

Preduslovi za potpisivanje Ugovora o grantu bili su potpisivanje Sporazuma o partnerstvu u provedbi projekta te izrada i usvajanje Standardnih operativnih procedura za opštu procjenu minski sumnjivih područja u BiH (SOP).

Nakon ispunjenja ovih preduslova, projekat je službeno odobren i stupio je na snagu 15.08.2018. godine. Realizacija projektnih aktivnosti je planirana u okviru 18 mjeseci, u periodu 16.08.2018.-15.02.2020. godine.

Međutim, dinamika nabavke i isporuke opreme i usluga kao preduslova za obuku 14 timova za netehničko izviđanje (NTI) i vrijeme koje je u konačnici bilo potrebno za kvalitetnu obradu velike količine prikupljenih podataka, njihovu kontrolu, verifikaciju i unos u bazu, zahtijevali su produženje vremenskog roka za konačnu realizaciju projekta.

Na zajednički zahtjev partnera, odobreno je produženje vremenskog roka od tri mjeseca pa je projekat u konačnici realiziran u periodu 16.08.2018.- 15.05.2020. godine, u ukupnom trajanju od 21 mjesec.

Za efikasno upravljanje projektom, adekvatno usmjeravanje i nadzor, formiran je Upravni odbor koji su činili predstavnici Komisije za deminiranje u BiH, BHMAC-a, Operativne komande OSBiH, NPA BiH, Snaga Evropske unije (EUFOR), Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) i predstavnici donatora. Jedinstven upravni odbor formiran je za paralelno upravljanje i nadzor nad dva projekta u sinergiji koji su finansirani kroz IcSP, i to: projekat "Opšta procjena" i projekat „Izrada web orjentirane platforme informacionog sistema BHMAC-a" koji implementira UNDP u saradnji sa BHMAC-om i Ženevskim međunarodnim centrom za humanitarno deminiranje (GICHD). Ukupno su održana tri sastanka Upravnog odbora.

Kroz odluku Upravnog odbora, formiran je i zajednički tim za provođenje aktivnosti iz oblasti komunikacije i vidljivosti kako bi se podigla svijest javnosti o značaju projekata i osigurala adekvatna vidljivost doprinosa EU u Bosni i Hercegovini.

U ključnim fazama provedbe projekta, projektni partneri su održavali izvanrednu saradnju sa donatorom kroz redovno formalno i neformalno savjetovanje.

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

Suradnja sa EUFOR-om je također bila na visokom nivou te je kao takva doprinjela pravovremenoj i jasnoj komunikaciji sa predstavnicima donatora te zajedničkoj identifikaciji propusta i pronalaženju prihvatljivih rješenja pojedinih pitanja nastalih u toku implementacije projekta.

Radom 14 NTI timova partnerskih organizacija upravljao je Izvršni rukovodeći tim BHMIC-a. Tim za nadzor kvaliteta BHMIC-a, vršio je vanjsku kontrolu i osiguranje kvaliteta u skladu s razvijenim Standardnim operativnim procedurama.

NPA BiH, kao jedan od projektnih partnera, bila je zadužena za sveobuhvatno upravljanje finansijama i logističkom podrškom kako bi se obezbijedila neometana realizacija projektnih aktivnosti. U saradnji sa odjelima za finansije BHMIC-a i Ministarstva odbrane BiH, osigurano je precizno računovodstvo i transparentno finansijsko praćenje i izvještavanje u skladu s pravilima i zahtjevima donatora.

Cjelokupan postupak nabavke opreme i usluga izvršen je u skladu s Praktičnim vodičem kroz procedure ugovaranja (PRAG) i relevantnim aneksima Ugovora o grantu. Nabavka usluga i opreme izvršena je uz konsultacije sa projektnim partnerima i EUFOR-om što je rezultiralo nabavkama koje su u potpunosti odgovarale projektnim zahtjevima.

U realizaciji aktivnosti projekta Opšta procjena MSP u BiH, učestvovali su najstručnijih kadrovi partnerskih organizacija. Sve procesne aktivnosti su realizovane i dokumentovane u skladu sa zahtjevima iz projektnog zadatka, SOP-om i pravilima struke.

Postignuta je najbolja moguća tačnost podataka u dokumentaciji i visok stepen povjerenja u rezultate provedenih aktivnosti.

Prepoznati su izazovi i prepreke u ukupno 7 kritičnih momenata u toku realizacije projektnih aktivnosti koji su mogli ugroziti realizaciju projekta. Poduzete su odgovarajuće korektivne mjere na otklanjanju visokog rizika, što je opisano je u poglavlju 2.2 Rezultati i aktivnosti.

Sveobuhvatne aktivnosti projekta bile su usmjerene ka postizanju dva specifična cilja:

1. Minski sumnjive površine ponovo procjenjene i definisane u skladu sa Međunarodnim standardima za protuminske akcije (IMAS) te razvijenim pristupom za vraćanje zemljišta u Bosni i Hercegovini.
2. Definisani pokazatelji za provedbu nove Strategije za protivmiske akcije u Bosni i Hercegovini i izrađen srednjoročni akcioni plana za vraćanje zemljišta.

Ostvareni su sljedeći rezultati:

14 NTI timova je **opremljeno i osposobljeno** kroz obuke za primjenu SOP-a, upotrebu DRON-a, MapInfo softvera i upotrebu digitalnog potpisa. **Više od 60 pojedinaca**,

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

uključujući članove NTI timova i drugo ključno osoblje iz **operativne strukture** projektnih partnera, stekli su neophodna znanja za realizaciju projektnih aktivnosti.

Zajedničkim dogovorom partnera, uz saglasnost Upravnog odbora i odobrenje donatora, izvršena je **nabavka 27 licenci za GIS softver MapInfo**. Nabavka je realizovana kroz reviziju i preraspodjelu sredstava u okviru planiranog i odobrenog projektnog budžeta, u sinergiji sa dodatnim sredstvima koje je obezbijedilo Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške (NMFA) i Federalno ministarstvo vanjskih poslova Savezne Republike Njemačke (GFFO).

Veličina minski sumnjive površine prije početka implementacije projekta, iznosila je 1,069 km² (procjena iz januara 2018. godine).

U 2018. godini, smanjena je za 43 km². 37 km² je otkazano netehničkim metodama, a redukovano je i očišćeno 6 km² kroz operativne aktivnosti deminerskih organizacija.

U 2019. godini, smanjena je za 53 km². **Kao rezultat projektnih aktivnosti, otkazano je ukupno 27 km² prethodno minski sumnjive površine.** Dodatnim netehničkim metodama kroz aktivnosti BHMACH-a, otkazano je 22,5 km², a deminerske organizacije su redukovale i očistile 3,5 km².

U prvih pet mjeseci 2020. godine, Centar za uklanjanje mina u BiH otkazao je dodatnih 7 km² netehničkim metodama (sistematsko i generalno/netehničko izviđanje).

U periodu realizacije projekta, minski sumnjiva površina smanjena je za 103 km².

Na dan završetka projekta (15.05.2020.), **ukupna veličina minski sumnjive površine iznosi 966 km²** od čega su na 35 km² u progresu operativne aktivnosti deminerskih organizacija.

Kroz projekat su **obrađeni podaci za 143 opštine. Minska opasnost je potvrđena u 118 opština.**

Formiran je registar dokaza sa 13,116 formiranih fascikli dokaza razvrstanih u tri kategorije. Kategorizacija je izvršena na osnovu toga da li su dokazi direktni/indirektni i da li su lokacijski određeni/neodređeni.

Procijenjeno je postojanje **180,000 komada mina.**

Kroz procjenu i re-dizajn, formirano je ukupno **478 minski sumnjivih površina (MSP)** kao logičkih teritorijalnih cjelina za zadatke vraćanja zemljišta. **Prosječna veličina novoformiranih MSP-a iznosi 1,94 km².** Utvrđeno je **189 MSP-a sa visokim nivoom rizika, 274 sa srednjim nivoom i 15 sa niskim nivoom rizika.**

Izvršena je **procjena nivoa uticaja rizika za 1,421 ugroženu zajednicu.** Polazna osnova u okviru ovog projekta je bila 1,369 ugroženih zajednica. Međutim, kroz projekat Opšte procjene BHMACH je dobio zvanične granice naseljenih mjesta od nadležnih institucija za statistiku i korigovao podatke na 1,421 ugroženu zajednicu.

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

Prema procjeni, visoki nivo uticaja imaju 259 ugroženih zajednica, srednji nivo 212 zajednica i niski nivo 950 zajednica.

Prikupljen je podatak o 264,011 domaćinstava u ugroženim zajednicama. Od tog broja, 32,109 domaćinstava je izloženo direktnom riziku. Ukupan broj stanovnika koji živi u ugroženim zajednicama je 845,163 (92,817 dječaka, 87,990 djevojčica, 328,842 muškaraca i 335,514 žena). Direktno je ugroženo 132,803 stanovnika (14,611 dječaka, 13,772 djevojčica, 49,073 muškaraca i 55,347 žena).

Kao rezultat terenskih opažanja EUFOR tima, utvrđena je potreba za provođenje paralelnih dodatnih aktivnosti hitnog obilježavanja. Slijedom utvrđene potrebe, planirano je i odobreno proširenje aktivnosti timova za NTI. Prema informacijama koje su dostavili regionalni uredi/kancelarije BHMACH-a, potrebno je 19,000 znakova da bi sve minski sumnjive površine u Bosni i Hercegovini bile obilježene. Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine izvršili su preraspodjelu 15 pripadnika OS BiH za poslove hitnog obilježavanja minski sumnjivih površina. Pripadnici OS BiH su pridodati timovima BHMACH-a. Izvršeno je postavljanje i znavljanje 9,355 minskih znakova.

U periodu od 28.-30.01.2020. godine, održane su radionice: „Definiranje indikatora produktivnosti i potrebnih resursa za vraćanje zemljišta u BiH „ i Izrada srednjoročnog akcionog plana za vraćanje zemljišta u BiH“ i prezentovanje njihovih rezultata. Radionice su zajednički organizovali BHMACH i NPA BiH uz učešće OS BiH, Federalne uprave civilne zaštite, Republičke uprave civilne zaštite RS, EUFOR, HO Pro Vita Mostar, Centar za obuku pasa za otkrivanje mina u Bosni i Hercegovini, Mine Advisory Group, NGO Stop Mines, NHO in Demining i UEM.d.o.o.

Kao rezultat rada stručnih radnih grupa, definisani su i potvrđeni indikatori produktivnosti i potrebnih resursa i ponuđena su tri rješenja za izradu Srednjoročnog akcionog plana za vraćanje zemljišta u BiH.

Realizacija Akcionog plana za period 2020-2027, zavisiće od daljnjeg razvoja i primjene procesa vraćanja zemljišta i upotrebe naprednih tehnika za procjenu i identifikaciju minskih polja u BiH. Potpuno usaglašavanje ovog procesa sa međunarodnim standardima i njegova potpuna primjena, neophodni su za uspješno ispunjenje plana. Isto tako potrebno je poboljšati komunikaciju između BHMACH-a i deminerskih organizacija (reaktiviranje tehničkih radnih grupa) i uključiti deminerske organizacije u proces planiranja. Uz znatnu podršku donatora i napor svih projektnih partnera, novorazvijena metodologija, potpuno obučeno i opremljeno osoblje na postignutom nivou dugoročne održivosti, sveobuhvatna procjena i tačni podaci u konačnici, ključni su faktor za bolje razumijevanje i prezentovanje cjelokupnog problema kontaminacije minama, kasetnom municijom i ostalim eksplozivnim ostacima iz rata. Također, presudan je faktor za ubrzanje i poboljšanje procesa vraćanja

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

preostalih minski sumnjivih područja uz poboljšanje, visok nivo efikasnosti i razuman utrošak sredstava.

NPA BiH i dalje će igrati značajnu ulogu u procesu NTI-u kao potpora BHMAC-u. Nakon završetka projekta, organizacija bi u sklopu netehničkog izviđanja nastavila koristiti opremu poput dronova, GPS uređaja, dvogleda, prijenosnih računara, kao i računare s licenciranim softverom MapInfo u sklopu vlastitih operacija vraćanja zemljišta. Dronovi nabavljeni u okviru projekata, koristit će se naročito za NTI, kontrolu kvalitete i procjenu uslova terena kao podrška manuelnim, mehaničkim i MDD timovima. Također, oprema će se koristiti kontinuirano za jačanje kapaciteta, prenos znanja i obuku osoblja vladinih organizacija i drugih učesnika u protivminskim akcijama.

Projektni partneri su procijenili da je zadržavanje dijela opreme od strane NPABiH opravdano i ni u kom slučaju neće ugroziti održivost provedenih akcija.

Dalji razvoj procedura, harmonizacija sa međunarodnim standardima i dobro upravljanje informacijama uz poboljšana informatička rješenja (IMSMA Core u sklopu projekta koji realizira UNDP), omogućit će prikupljanje, pohranu, analizu i ažuriranje podataka za precizno planiranje, određivanje prioriteta i zadataka za implementaciju cjelokupnog protivminskog djelovanja i transparentno izvještavanje.

Kako su u središtu procjene opštine, naseljena mjesta, domaćinstva i pojedinci koji su izloženi riziku od mina, kasetne municije i drugih eksplozivnih ostataka iz rata, ova procjena je integralni dio napora društva, institucija vlasti na svim nivoima i specijaliziranih struktura protivminskog djelovanja da kroz unaprijeđenu procjenu opasnosti od mina i njihovog društvenog, ekonomskog i okolišnog uticaja poboljšaju planiranje, organizaciju i izvođenje protivminskih intervencija, a u cilju jačanja ljudske sigurnosti i smanjenja negativnog uticaja spomenutih rizika.

Kroz realizaciju ovog projekta, EU je nastavila dugotrajnu suradnju sa BiH i ostaje ključni partner u sektoru protivminskog djelovanja. U tom smislu, rezultati ovog projekta predstavljaju dodatni poticaj drugim međunarodnim partnerima i donatorima da ostanu aktivno uključeni u ovaj sektor i podrže Bosnu i Hercegovinu na putu ka postizanju konačnog cilja za BiH slobodnu od mina, kasetne municije i drugih eksplozivnih ostataka rata.

Na osnovu nastavljenih redovnih NTI aktivnosti BHMAC-a (maj-avgust 2020.) i primjenom tehničkih metoda na zadacima vraćanja zemljišta koje su provele akreditovane organizacije, u vrijeme podnošenja ovog Izvještaja (avgust 2020. godine) veličina minski sumnjive površine iznosi 966 km² i kao takva će biti predmet Akcionog plana za vraćanje zemljišta (2020.-2027.) i Zahtjeva za produženje roka za ispunjavanje preostalih obaveza iz člana 5. Konvencije o

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

zabrani upotrebe, stvaranja zaliha, proizvodnje i prenosa protivpješadijskih mina i o njihovom uništavanju koje Bosna i Hercegovina ima kao država potpisnica.

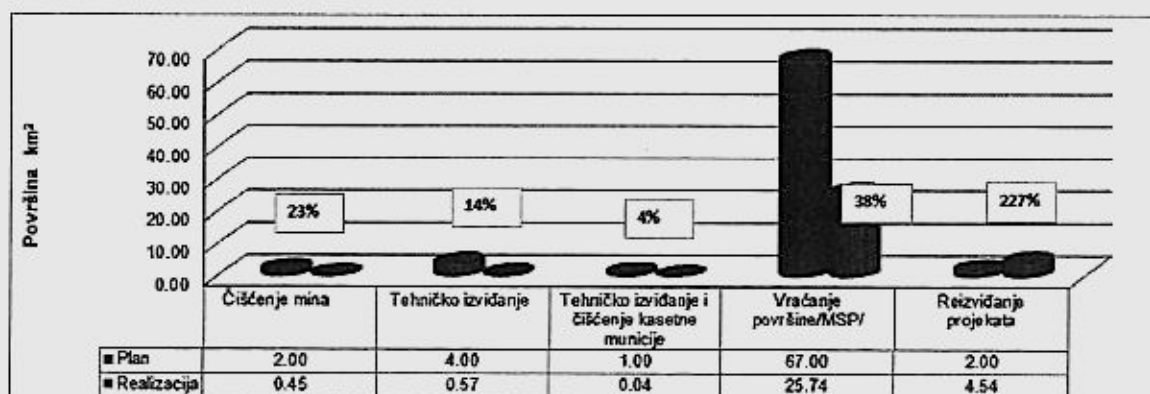
3. HUMANITARNO DEMINIRANJE

3.1. GENERALNO/NETEHNičKO IZVIĐANJE - PROJEKTOVANJE

U 2020. godini operacije generalnog/netehničkog izviđanja su izvedene na površini od 27,72 km². Pripremljeno je ukupno 43 novih projekata za čišćenje, tehničko izviđanje, trajno obilježavanje i vraćanje površine sa ukupnom površinom od 31,66 km².

Pripremljeni projekti za čišćenje mina		Pripremljeni projekti za tehničko izviđanje		Pripremljeni projekti za tehničko izviđanje i čišćenje kasetne municije		Pripremljeni projekti za vraćanje površine (MSP)		Reizvideni projekti		UKUPNO			Pripremljeni projekti za trajno obilježavanje	
br. pr.	km ²	br. pr.	km ²	br. pr.	km ²	br. pr.	km ²	br. pr.	km ²	Plan	Realizacija	%	br. pr.	km ²
10	0.45	8	0.57	3	0.04	19	25.74	57	4.54	110.00	31.34	28%	3	0.32

Tabela 3: Produktivnost generalnog/netehničkog izviđanja

Grafikon 5: Generalno/netehničko izviđanje po strukturi-projektovanje

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

3.2. Generalno/netehničko izviđanje - hitno obilježavanje

U 2020. godini u BiH je izviđački timovi Centra za uklanjanje mina u BiH i akreditovane organizacije u BiH izvršili su postavljanje/zanovljanje 9.662 znaka upozorenja na opasnost od mina/ESZR kasetne municije na 530 lokacija . Od toga, 25 znakova se odnosi na obilježavanje sumnjive opasne površine na kasetnu municiju na 3 lokacije. Nevladin sektor u sklopu aktivnosti upozoravanja na mine postavio je 112 znakova za hitno obilježavanje.

3.3. PLANIRANJE PROTIVMINSKOG DJELOVANJA NA NIVOU UGROŽENE OPŠTINE

Godišnjim operativnim planom protivminskog djelovanja BiH za 2020. godinu, planirana je izrada/revizija 32 operativna plana protivminskog djelovanja. U izvještajnom periodu pripremljeno je i reizviđeno ukupno 28 operativnih planova na nivou ugrožene zajednice u BiH.

3.4. TENDERI ZA POSLOVE TEHNIČKOG IZVIĐANJA I ČIŠĆENJA MINA

U 2020. godini od strane ITF-a (Enhancing Human Security) realizovan je 1 tender za poslove tehničkog izviđanja i čišćenja mina, pri čemu je ugovorena realizacija 14 projekata sa potvrđenom opasnom površinom od 387,543 m².

Red.	Datum	Naziv tendera	Broj	Protuminska akcija	Površina m ²
1	17.06.2020.	ITF-01-06/20-MC/TS-BH-USA	4	čišćenje	53,511
			10	tehničko izviđanje	334,032
UKUPNO:					387,543

Tabela 4: Pregled realizovanih tendera za poslove tehničkog izviđanja i čišćenja mina

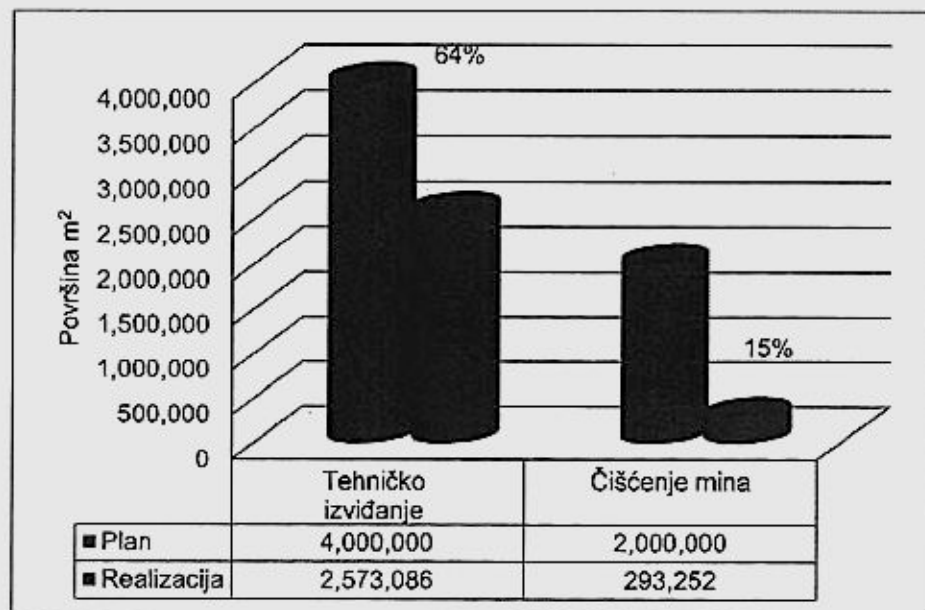
IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

3.5. TEHNIČKO IZVIĐANJE I ČIŠĆENJE MINA /KASETNE MUNICIJE

U 2020. godini operacije tehničkog izviđanja i čišćenja mina izvedene su na 88 zadataka i na kraju izvještajne godine certifikovana površina iznosi 2.866.338 m². U navedenim operacijama pronađeno je i uništeno 1.357 protivpješadijskih mina /od toga je 933 komada PP mina rezultat MSP/, 7 protivtenkovskih mina i 192 komada ESZR, CBU 162 komada. Operacijama tehničkog izviđanja redukovana je površina od 2.573.086 m². Operacijama čišćenja mina očišćena je ukupna površina od 293.252 m².

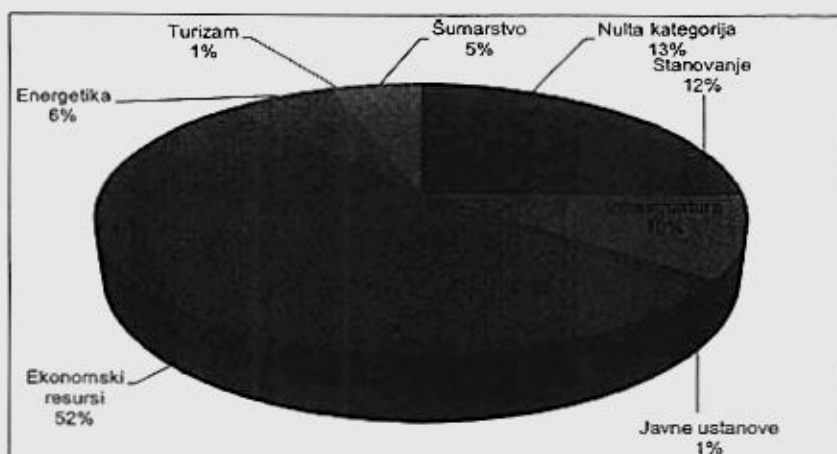
Operacijama deminiranja na zadacima MSP-ova, reducirana je površina od 13.036.375 m², na 9 završenih zadataka i tom prilikom je pronađeno i uništeno 933 komada PP mina i 49. Od početka provođenja operacija tehničkog izviđanja i čišćenja mina u BiH od 1996. godine zaključno sa 2020. godinom redukovana je i očišćena površina od 228,157.000 m², pronađena i uništena 69.202 protivpješadijskih mina, 8.554 protivtenkovskih mina i 61.456 komada ESZR.

U grafikonu 6. dat je pregled izvršenja godišnjeg plana operacija tehničkog izviđanja i čišćenja mina po strukturi.

Grafikon 6: Pregled izvršenja godišnjeg plana operacija tehničkog izviđanja i čišćenja mina

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

Grafikon 7: Pregled redukovane i očišćene površine po namjeni

U tabelama 5-10. prikazani su rezultati operacija tehničkog izviđanja i čišćenja mina/kasetne municije po administrativnim nivoima u BiH i organizacijama koje su provele navedene operacije.

Tabela 5: Rezultati tehničkog izviđanja po administrativnim regionima

TEHNIČKO IZVIĐANJE	Broj zadatka	Zadana površina (m ²)	Redukovana/uzorkovana površina (m ²)	Površina u progresu (m ²)	Učestalost administrativnih nivoa u tehničkom izviđanju (%)
UNSKO-SANSKI KANTON	6	387,711	113,474	274,237	4.41
POSAVSKI KANTON	7	1,016,780	534,588	482,192	20.78
TUZLANSKI KANTON	3	138,298	72,053	66,245	2.80
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON	3	138,298	72,053	66,245	2.80
SREDNJE-BOSANSKI KANTON	6	244,307	198,735	45,572	7.72
HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON	11	521,939	211,587	310,352	8.22
KANTON SARAJEVO	5	359,084	206,114	152,970	8.01
BOSANSKO PODRINJSKI KANTON	1	96,366	96,366	0	3.75
KANTON 10	5	166,640	118,768	47,872	4.62
FEDERACIJA BIH	47	3,069,423	1,623,738	1,445,685	63.10
REPUBLIKA SRPSKA	18	1,276,929	789,059	487,870	30.67
DISTRIKT BRČKO	3	259,460	160,289	99,171	6.23
BOSNA I HERCEGOVINA	68	4,605,812	2,573,086	2,032,726	100

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

TEHNIČKO IZVIĐANJE		Broj zadataka	Zadana površina (m ²)	Redukovana/izotkovana površina (m ²)	Površina u progresu (m ²)	Učešće organizacija u tehničkom izviđanju (%)
Vladine organizacije	FEDERALNA UPRAVA CIVILNE ZAŠTITE FBiH	17	1,838,808	595,580	1,243,228	23%
	ORUŽANE SNAGE BiH	29	1,730,898	1,252,925	477,973	48%
	REPUBLIČKA UPRAVA CIVILNE ZAŠTITE RS	5	277,899	101,116	176,783	4%
	UKUPNO	51	3,847,605	1,949,621	1,897,984	75%
Nevladine organizacije	NVO STOP MINES	2	70,039	70,039	0	3%
	UG DEMIRA	2	90,614	90,614	0	3%
	UKUPNO	4	160,653	160,653	0	6%
Komerrijalne organizacije	N&N IVSA	5	280,943	280,943	0	11%
	"POINT" d.o.o.	4	114,890	114,890	0	4%
	"IN DEMINING" N.H.O	2	48,315	48,315	0	2%
	UEM d.o.o.	2	153,406	54,236	99,170	2%
	UKUPNO	13	597,554	498,384	99,170	19%
SVE UKUPNO		68	4,605,812	2,608,658	1,997,154	100%

Tabela 6: Rezultati tehničkog izviđanja po organizacijama

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

ČIŠĆENJE MINA	Broj zadataka	Zadana površina (m ²)	Očišćena/uzorkovana površina (m ²)	Površina u progresu (m ²)	Pronađeno i uništeno PP mina	Pronađeno i uništeno PT mina	Pronađeno i uništeno ESZR	Učešće administrativnih nivoa u čišćenju mina (%)
UNSKO-SANSKI KANTON	2	23,074	23,074	0	68	0	3	8%
POSAVSKI KANTON	1	41,630	41,630	0	58	0	0	14%
TUZLANSKI KANTON	3	22,077	22,077	0	54	0	0	8%
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON	2	33,773	33,773	0	0	0	0	12%
SREDNJE-BOSANSKI KANTON	5	62,326	62,326	0	44	3	18	21%
HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON	1	39,500	39,500	0	0	0	0	13%
KANTON SARAJEVO	3	45,800	45,800	0	69	0	100	16%
BOSANSKO PODRINJSKI KANTON	0	0	0	0	0	0	0	0%
KANTON 10	0	0	0	0	0	0	0	0%
FEDERACIJA BIH	17	268,180	268,180	0	293	3	121	31%
REPUBLIKA SRPSKA	3	25,072	25,072	0	131	4	22	9%
DISTRIKT BRČKO	0	0	0	0	0	0	0	0%
BOSNA I HERCEGOVINA	20	293,252	293,252	0	424	7	143	100%

Tabela 7: Rezultati čišćenja po administrativnim regionima

ČIŠĆENJE MINA	Broj zadataka	Zadana površina (m ²)	Očišćena/uzorkovana površina (m ²)	Površina u progresu (m ²)	Pronađeno i uništeno PP mina	Pronađeno i uništeno PT mina	Pronađeno i uništeno ESZR	Učešće organizacija u čišćenju mina (%)	
Vladine organizacije	FEDERALNA UPRAVA CIVILNE ZAŠTITE FBiH	6	63,565	63,565	0	25	0	29	22%
	ORUŽANE SNAGE BIH	4	162,257	162,257	0	271	7	55	55%
	REPUBLIČKA UPRAVA CIVILNE ZAŠTITE RS	1	11,235	11,235	0	75	0	35	4%
	UKUPNO	11	237,057	237,057	0	371	7	119	81%
NVO	NVO PRO VITA	1	3,765	3,765	0	0	0	0	1%
	UEM d.o.o	1	8,874	8,874	0	42	0	20	3%
	UKUPNO	2	12,639	12,639	0	42	0	20	4%
Komercijalne organizacije	Centar za humanirano razminiranje	1	395	395	0	0	0	0	0%
	DETEKTOR	5	43,159	43,159	0	11	0	4	15%
	UKUPNO	6	43,554	43,554	0	11	0	4	15%
SVE UKUPNO	19	293,250	293,250	0	424	7	143	100%	

Tabela 8: Rezultati čišćenja po organizacijama

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

REZULTATI ČIŠĆENJA I TEHNIČKOG IZVIĐANJA /MSP/

ADMINISTRATIVNI NIVO/ORGANIZACIJA	Broj MSP-ova	Površina MSP-a m ²	Očišćena površina m ²	Broj pronađenih i uništenih mina	Broj pronađenog i uništenog NUS-a
KANTON SARAJEVO	5	6,214,233	137,333	375	6
UNSKO SANSKI KANTON	1	2,250,859	15,393	63	12
HERCEGOVAČKO NERETVANSKI KANTON	1	3,235,053	35,594	232	3
ZENIČKO DOBOJSKI KANTON	1	785,050	11,446	39	21
FEDERACIJA BIH	8	12,485,195	199,766	709	42
REPUBLIKA SRPSKA	1	551,180	36,437	224	7
BOSNA I HERCEGOVINA	9	13,036,375	236,203	933	49
Centar za obuku pasa za otkrivanje mina u BiH	4	3,226,967	152,711	411	15
UEM.d.o.o	1	2,274,295	17,923	178	8
MAG	1	3,235,053	35,594	232	11
Norveška narodna pomoć	3	4,300,060	29,975	112	15
UKUPNO	9	13,036,375	236,203	933	49

Tabela 9: Pregled rezultata tehničkog izviđanja i čišćenja mina (MSP-ovi)

U 2020. Godini završeno je 9 zadataka MSP-a ukupne površine od 13.036.375 m². Pronađeno je i uništeno 933 komada PP mina i 49 komada NUS-a.

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

ADMINISTRATIVNI NIVOI/ORGANIZACIJA	Broj zadatka	Zadana površina m ²	Redukovana površina m ²	Očišćena površina m ²	Tehnički izviđena površina	Broj pronađenih i uništenih KB	Broj pronađenog i uništenog ESZR
HERCEGOVAČKO NERETVANSKI KANTON	1	50,348	50,348	24,440	25,908	20	0
SARAJEVSKI KANTON	1	14,793	14,793	8,450	6,343	0	3
TUZLANSKI KANTON	2	166,864	166,864	98,050	68,814	20	0
UNSKO SANSKI KANTON	1	65,953	65,953	44,380	21,573	99	0
FEDERACIJA BiH	5	297,958	297,958	175,320	122,638	139	3
REPUBLIKA SRPSKA	3	382,832	382,832	170,469	212,363	23	1
UKUPNO	8	680,790	680,790	345,789	335,001	162	4
Oružane snage BiH	2	166,863	166,863	98,050	68,813	20	0
Federalna uprava Civilne zaštite BiH	2	80,746	80,746	52,831	27,915	99	3
NPA	3	389,596	389,596	194,908	194,688	43	1
Republička uprava Civilna zaštite RS	1	43,585	43,585	0	43,585	0	0
UKUPNO	8	680,790	680,790	345,789	335,001	162	4

Tabela 11: Rezultati tehničkog izviđanja i čišćenja kasetne municije

Operacijama tehničkog izviđanja i čišćenja kasetne municije redukovana i očišćena je površina od 680,790 m² (75% od plana – 1 km²), a pronađeno je i uništeno 162 komada kasetne podmunicije i 4 komada ESZR.

Završenim operacijama tehničkog izviđanja i čišćenja mina/kasetne municije eliminisana je opasnost za oko 1.800 neposredno ugroženih stanovnika koji će biti i potencijalni korisnici redukovane i očišćene površine.

3.6. Trajno obilježavanje

U 2020. godini izvršeno je postavljanje 133 znaka trajnog obilježavanja na 8 lokacija, ukupne površine 486.430 m².

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

4. UPOZORAVANJE NA MINE/ESZR/KASETNU MUNICIJU

Upozoravanje na mine u 2020. godini je realizovano kroz javno informisanje, edukaciju ugroženih i ostalih grupa stanovništva, kao i kroz povezivanje protivminskih akcija sa ugroženom zajednicom. U izvještajnom periodu upozoravanjem na mine/kasetnu municiju/ESZR, edukovane su 7.722 osobe. U tabeli je dat pregled realizovanih projekata upozoravanja na mine/kasetnu municiju/ESZR prema administrativnim nivoima u BiH, implementatoru i broju edukovanih osoba.

Obzirom na novonastalu situaciju vezanu za restrikcije izazvane pojavom virusa COVID-19 i nemogućnost javnog okupanja u lokalnim zajednicama, zabrane vannastavnih aktivnosti u školama i drugim organizacijama bili smo prinuđeni da upozoravanje na mine prilagodimo ovim uslovima što je vidno uticalo na naše rezultate. U cilju rješavanja ovog problema utvrđene su i iskoordinirane online metode upozoravanja na mine, u vidu kratkih filmova upozoravanja na mine, a koji su prilagođeni različitim uzrastima i biće distribuirani putem školskih online platformi za nastavu. U pripremi je sličan prijedlog i za online upozoravanje na mine za ostale grupe u ugorženim zajednicama kao što su lovci, planinari i sl.

Društvo crvenog krsta/ križa BiH je nastavilo provoditi aktivnosti na upozoravanju na opasnost od mina migranata koji prolaze kroz Bosnu i Hercegovinu, a koji su zbog specifičnosti načina njihovog kretanja izuzetno izloženi opasnosti od mina. Aktivnosti su prilagođene najaktivnijim rutama kretanja pa su tako postavljeni bilbordi u Bihaću, Sanskom Mostu, te podijeljeni leci sa kartama minske opasnosti u tim regionima.

U saradnji sa UNDP realizovan je projekta izrade mobilne aplikacije za upozoravanje na opasnost od mina „BiHMine“ koja će u velikoj mjeri doprinijeti razvoju svijesti o blizini minske sumnjive površine kao i kratko uputstvo upozoravanje na opasnost od mina i ESZR i kao takva će korstiti i dati veliki doprinos u upozoravanju na opasnost od mina za kategorije turista, planinara, lovačkih društava itd. Zbog mjera epidemiološke situacije u BiH izazvane virusom Covid 19 smanjena je finansijska podrška deminiranju, a time i intenzitet deminiranja u Bosni i Hercegovini. Obzirom na navedeno naše aktivnosti smo usmjerili na pojačane operacije hitnog obilježavanja kao sastavnog dijela operacija humanitarnog deminiranja i upozoravanja na mine. Hitno obilježavanje je vršeno u saradnji izviđačkih timova Centra za uklanjanje mina u BiH i OS BiH, kao i realizacijom projekata od strane akreditovanih deminerskih organizacija i organizacija za upozoravanje na mine. Kroz ove aktivnosti ukupno su postavljena 9.662 znaka hitnog obilježavanja. Krajni cilj ovih aktivnosti je da u sklopu upozoravanja na mine ukupna sumnjiva površina u Bosni i Hercegovini bude obilježena kao mjere redukcije rizika na sumnjivim površinama.

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

Naziv zadatka	Vrsta zadatka	Organizacija	Administrativni region	Broj edukovanih osoba
Bijelo Bucje	MSP	Norveška narodna pomoć	SBK	950
Hrasnica	MSP	Norveška narodna pomoć	SBK	670
Korace	MSP	Norveška narodna pomoć	RS	464
Krusevo brdo I	MSP	Norveška narodna pomoć	RS	702
Novo naselje	Kasetna municija	Norveška narodna pomoć	ZDK	226
Sapna	Kasetna municija	Norveška narodna pomoć	TK	127
Tojsici	Kasetna municija	Norveška narodna pomoć	TK	130
Tojsici-Bare	Kasetna municija	Norveška narodna pomoć	TK	80
Zaseok Krke - nastavak	Kasetna municija	Norveška narodna pomoć	RS	213
Bosanska Krupa	Upozoravanje na mine	Crveni križ Federacije BiH	USK	36
Brčko Distrikt	Upozoravanje na mine	Posavina bez mina	BD	750
Eufor	Upozoravanje na mine	Eufor	RS	828
Eufor	Upozoravanje na mine	Eufor	FBIH	2546
UKUPNO				7.722

5. POMOĆ ŽRTVAMA OD MINA/ESZR/KASETNE MUNICIJE

SPROVEDENE AKTIVNOSTI U 2020. GODINI od strane UDAS organizacije za pomoć žrtvama od mina:

Uspostavljena "Mreža žrtava mina" ,Podignuti kapaciteti žena sa invaliditetom i preživjelih od mina kroz ciljani trening o uzajamnoj podršci koji je uspješno završilo ukupuno 42 učesnika, uključujući 21 preživjelog od mina iz sljedećih opština: Trebinja, Teslića, Žepča, Mostara, Banjaluke, Doboja, Bijeljine, Sarajeva, Travnika, Prijedora, Dervente, Donjeg Vakufa i Brčkog.

Organizovan webinar u maju i junu 2020. godine za jačanje kapaciteta osoba sa invaliditetom u svrhu kvalitetnijeg online funkcionisanja od ukupuno 35 učesnika, 21 su bili preživjeli od mina. Na osnovu usvojenih vještina u vođenu grupa uzajamne podrške, uspostavljena je 21 grupa uzajamne podrške za osobe sa invaliditetom koje su funkcionisla online i uživo tokom 2020. godine i koja je često bila jedini kanal

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

komunikacije između osoba sa invaliditetom u lokalnoj zajednici u periodu restrikcije kretanja zbog pandemije Covid-19.

12 od pomenutih 21 grupe su okupile preko 180 preživjelih od mina u u opštinama i gradovima: Banja Luka, Sarajevo, Bijeljina, Trebinje, Brčko, Zavidovići, Doboj, Mostar, Bihać, Derventa, Donji Vakuf i Travnik. Distribuirano 570 porodičnih paketa sa higijenskim, dezinfekcionim i zaštitnim sredstvima osobama sa invaliditetom u 19 lokalnih zajednica u Bosni i Hercegovini.

U sklopu kampanje "Sva lica pristupačnosti" organizovano je početkom godine nekoliko međusobno povezanih događaja koji su imali za cilj podizanje svjesnosti javnosti o značaju pristupačnosti u u inkluziji ne samo osoba sa invaliditetom već i drugih marginalizovanih skupina i građana.

U oktobru 2020. godine je organizovana aktivnost pod nazivom „Planinarski izazov preživjelih od mina” kao podrška promociji prava osoba sa invaliditetom i napora na eliminaciji negativnog uticaja mina u BiH. 3. oktobra, 5 amputiraca - preživjelih od mina su uspješno izveli uspon na Maglić, najviši planinski vrh u Bosni i Hercegovini.

Podršku učesnicima su dali i predstavnici Komisije za deminiranje i Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini koji su posjetili učesnike prije samog uspona. Aktivnost je održana pod sloganom "BiH bez mina, barijera i žrtava do 2025. godine", koji je podržan Strategijom protivminskog djelovanja u BiH 2018-2025.

Organizovana kampanja "Ravnopravno-različiti" za liderke i lidere sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini, Urađeno je 5 sveobuhvatnih analiza specifičnih prava osoba sa invaliditetom u BiH u kontekstu dubljeg razumjevanja izazova u provedbi, upoznavanja sa dobrim praksama i usklađivanja BiH sa zakonodavstvom u Evropskoj uniji u domenu socijalne inkluzije i prava osobe sa invaliditetom. U 2020. Godini, krajem januara, organizacija ASB održala je konferenciju povodom završetka projekta sa sloganom „Zaraditi a ne dobiti" u hotelu „IBIS", na temu inovativni pristupi za korištenje poslovnih grantova.

U 2020. Godini nije bilo minskih nesreća i incidenata. U 2020. Godini nije bilo održanih koordinacionih sastanka za pomoć žrtvama od mina, kasetne municije i eksplozivnih sredstava zaostalih iz rata u BiH.

6. OSIGURANJE KVALITETA

U 2020. godini izdato je 1,333 ovlaštenja i 212 akreditacija za protivminsko djelovanje u BiH. Od ovog broja izdatih akreditacija 37 akreditacija se odnosi na izdavanje novih akreditacija a 175 akreditacija je godišnja obnova akreditacija. Inspektori kontrole

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

kvaliteta Centra za uklanjanje mina u BiH obavili su 2.372 stručni nadzor/inspekciju na 184 zadatka .

Tehničko izviđanje i čišćenje mina			Tehničko izviđanje i čišćenje mina (MSP)			Tehničko izviđanje i čišćenje kasetne municije			Upozoravanje na mine			Ukupan broj inspekcija
Broj kontrolisanih zadataka	Broj inspekcija	Inspekcija /zadatak	Broj kontrolisanih MSP	Broj inspekcija	Inspekcija /zadatak	Broj kontrolisanih zadataka	Broj inspekcija	Inspekcija /zadatak	Broj kontrolisanih aktivnosti	Broj inspekcija	Inspekcija /aktivnost	
102	938	10.9	65	1,316	4.9	9	96	9.4	8	22	36.4	2,372

Ta bela 15: Efektivnost i produktivnost stručnih nadzora/inspekcija

U cilju sticanja ili obnove akreditacije, odnosno redovne godišnje provjere, u 2020. Godini izvršeno je 394 testiranja metal detektora, 103 testiranja prega³ i 6 mašina za deminiranje. U cilju sticanja ili obnove akreditacije, odnosno nabavke nove opreme, kod 15 akreditovanih organizacija izvršeno je 15 pregleda i procjene upotrebljivosti opreme i sredstava.

Testiranje metal detektora			Testiranje prega			Testiranje mašina		
Planirano	Izvršeno	Realizacija	Planirano	Izvršeno	Realizacija	Planirano	Izvršeno	Realizacija
360	394	109%	100	103	103%	7	6	86%

Tabela 16: Pregled testiranja resursa

7. OBUKE

U izvještajnom periodu akreditovane deminerske organizacija su u periodu prije početka deminerske sezone vršile doobuke operativnog osoblja. Doobuke su kakode provođene u toku godine prilikom zapošljavanja deminera.

Pored redovne doobuke vršene se i vanredne doobuke po procjenama rukovodstva organizacija, nakon deminerske nesreće ili po zahtjevu investitora.

Obuke su uspješno provođene u skladu sa odredbama Poglavlja I Obuke Standarda za uklanjanje mina i NUS-a u BiH i Instrukcije BHMACH o minimalnom sadržaju plana doobuka prije početka deminerske sezone 2020.godine.

³ Prega - vodić psa i pas za otkrivanje eksploziva

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

Nadzor nad provođenjem obuka doobuka je redovno vršen od strane inspektora BHMACH iz RU/RK.

Konstatuje se uspješna saradnja sa predstavnicima akreditovanih organizacija koje su provodile obuke i doobuke u periodu januar – juni 2020.godine.

OBUKE 2020								
Vrsta kursa	BHMACH	OSBH	RSCZ	NPA	NIN Ivša	MDDC	Provita	K-9
Operater minostroja			13					
Formiranje prege (Integracija)		1		2	1	3		1
Osnovni deminerski		44	47				6	
Vođa dem. odjeljenja	5	19					2	

Tabela 17: Pregled održanih obuka

DOOBUKE 2020. godina																		
OSBH	FUCZ	RSCZ	UEM	NPA	Stop mine	Eco dem	Detektor	In dem	Provita	Ivša	MDDC	UEM doo	Pazi mine	UEM d.d.	MAG	Demira	Polat	Minemom
392	131	71	18	182	19	17	27	27	52	22	20	26	0	0	65	24	22	25

Tabela 18 : Pregled održanih doobuka

8. ZAGOVARANJE I MEĐUNARODNA SARADNJA

Predstavnici Centra za uklanjanje mina u BiH su u Februaru 2020.godine, učestvovali u radu 23. Sastanka Direktora centara za uklanjanje mina i UN Savjetnika, na kojem se razgovaralo o pitanju uticaja protivminskog djelovanja na ljude i planetu sa fokusom na najbolje rješenja i pravovremeno djelovanje u kome učestvuju sve zemlje pogođene problemom mina i NUS u cilju traženja razmjene iskustava i što brže finalizacije ove problematike i dostizanja zemlje slobodne od minske opasnosti.

BHMACH je prisustvovao i na Preglednoj konferenciji na temu "Zakonodavni okvir, aktuelno stanje i planovi institucija BiH u oblasti odbrane i sigurnosti", a u organizaciji Zajedničke komisije za odbranu i bezbjednost Parlamentarne skupštine BiH, u saradnji

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

sa Ženevskim centrom za kontrolu oružanih snaga CAF i Štaba NATO u BiH, u sklopu čega je predstavljeni i rezultati iz oblasti protivminskog djelovanja u BiH.

U skladu sa obavezama koje se odnose na Član 5. Konvencije o zabrani upotrebe, skladištenja i transfera PP mina/Otavska konvencija, u Martu 2020.godine, u Sarajevu, je održana Radionica na temu izrade Zahtjeva za produženja roka Bosne i Hercegovine za uklanjanje preostalih minsko eksplozivnih sredstava. Tokom Aprila 2020.godine, održan je online sastanak sa predstavnicima donatora za protivminsko djelovanje u BiH, gdje su svi učesnici informisani o trenutnom stanju i aktivnostima u deminiranju u BiH.

Zbog postojeće situacije izazvane Covidom-19, tokom 2020.godine polugodišnji sastanci zemalja potpisnica Otavske konvencije (Konvencija o zabrani upotrebe, skladištenja, proizvodnje i prevoza protivpješadijskih mina i o njihovom uništavanju) su održani online to u periodu 30.06-2.07.2020.godine, a sa ciljem da pruže državama članicama i drugim zainteresovanim stranama priliku da predstave nove informacije o napretku u provedbi Konvencije, kao i o preostalim izazovima na polju uklanjanja minsko eksplozivnih sredstava.

Tokom Oktobra 2020.godine, održana je online konferencija na temu promocije protivminskih akcija u Bosni i Hercegovini. Organizator je ambasada Republike Njemačke u Bosni i Hercegovini u saradnji sa Ministarstvom civilnih poslova, a istoj je prisustvovalo preko 40 učesnika, predstavnika domaćih i stranih institucija, ambasada te ostalih subjekata uključenih u problematiku protivminskog djelovanja u našoj zemlji.

Novembra 2020.godine, održan je prvi dio Revizione Konferencija o kasetnoj municiji, dok je nastavak iste predviđen za Februar 2021.godine, kada će se donijeti i konačna odluka o zahtjevima za produženje prema članu 4 ove Konvencije, a koji se odnosi na aktivnosti čišćenja i redukciju rizika.

Na 18. godišnjem sastanku zemalja članica potpisnica Konvencije o zabrani proizvodnje, upotrebe, skladištenja i transfera PP mina, održanom u Novembru 2020.godine, predstavljen je Zahtjev za produženje rokova prema članu 5 Konvencije, koji se odnosi na uklanjanje PP mina iz preostalih minskih polja, a koja se nalaze pod jurisdikcijom naše zemlje.

Novoodobreni rok za ispunjenje obaveza preuzetih prema članu 5, je produžen do Marta 2027 godine. Na online događaju održanom Novembra 2020.godine, predstavljeni su rezultati 18-mjesečnog rada na projektima „Podrška EU u stvaranju web platforme informativnog sistema Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini (BHMACE)” i „Opšta procjena minski sumnjivih područja u Bosni i Hercegovini”.

Na navedenom događaju je predstavljena i novouspostavljena Web aplikacija, kojom je omogućeno da svi podaci o minski sumnjivim lokacijama budu dostupni stanovnicima Bosne i Hercegovine, kroz aplikaciju koja se odsada može učitati sa interneta .

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

U Sarajevu je u Decembru 2020.godine, održana jednodnevna Radionica na temu dosadašnjih iskustava u primjeni Land Release metode, te preporuka za unaprijeđenje ove tehnike u narednom periodu. Radionica je organizovana u saradnji sa Ženevskim centrom za humanitarno deminiranje.

9. ANALIZA PRODUKTIVNOSTI OPERATIVNIH KAPACITETA

Akreditovana organizacija		Broj mašina	Broj pasa	Broj detektora
Vladine organizacije	ORUŽANE SNAGE BiH	5	22	257
	FEDERALNA UPRAVA CIVILNE ZAŠTITE FBiH	5	4	109
	REPUBLIČKA UPRAVA CIVILNE ZAŠTITE RS	4	4	44
	CIVILNA ZAŠTITA BRČKO DISTRIKTA	0	0	6
	DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA/KRSTA U BiH	0	0	0
	UKUPNO	14	30	416
Nevladine organizacije	CENTAR ZA UBUKU PASA ZA OTKRIVANJE MINA U BiH	0	2	21
	NGO POSAVINA BEZ MINA	0	0	0
	NGO PROVITA	0	2	40
	NORVEGIAN PEOPLES AID - NPA	4	13	157
	THE MINE ADVISSORY GROUP - MAG	0	2	52
	UDRUŽENJE ZA ELIMINACIJU MINA-UEM	1	2	29
	UDRUGA "PAZI MINE" - VITEZ	1	0	35
	UDRUŽENJE ZA OBUKU PASA "TRENING TIM"	0	0	0
UKUPNO	6	21	334	
Komerцијалне organizacije	"MINEMON" D.O.O PALE	0	0	2
	"TROIL" D.O.O. SARAJEVO	0	0	2
	"CENTAR ZA HUMANITARNO RAZORUŽANJE"	0	2	23
	UEM D.O.O.	1	2	30
	UKUPNO	1	4	57
SVE UKUPNO		21	55	807

Tabela 19: Pregled akreditovanih resursa

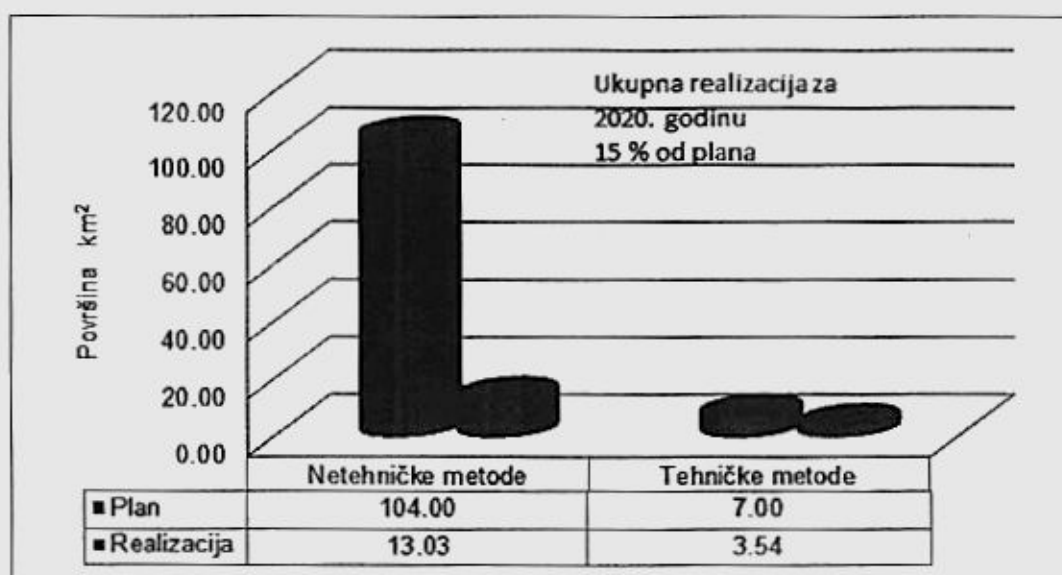
U BiH je u 2020. godini akreditovano 17 organizacija za protivminsko djelovanje, od čega: 5 vladinih organizacija (Oružane snage BiH, FU Civilne Zaštite FBiH, RU Civilne Zaštite RS, Civilna Zaštita BD i Društvo crvenog križa/krsta BiH), 4 komercijalne organizacije (4 domaćih) i 8 nevladinih organizacija (6 domaćih i 2 međunarodne). U akreditovanim organizacijama angažovano je 1.200 lica koja posjeduju akreditaciju za

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

obavljanje poslova protivminskog djelovanja i ovlaštenje za rad, odnosno 900 deminera i 300 lica koja su ovlaštena za obavljanje rukovodnih i nadzornih zadataka (vođe timova, vođe radilišta, operativni oficiri, oficiri za osiguranje kvaliteta, treneri prega, kerovođe, operateri i dr.).

10. ELIMINACIJA RIZIKA

U 2020. godini. godine sumnjiva opasna površina je smanjena za 16.57 km² . Netehničkim metodama (sistematsko i generalno/netehničko izviđanje) od strane Centra za uklanjanje mina u BiH otkazano je 13.03 km² · a tehničkim metodama (tehničko izviđanje i čišćenje mina) od strane akreditovanih organizacija redukovano je i očišćeno 3,54 km².

Grafikon 8. Pregled smanjenja sumnjive opasne površine po metodama

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

---

11. FINANSIRANJE

U ukupnoj sumi potrebnih novčanih sredstava nisu uračunati troškovi Centra za uklanjanje mina u BiH koji iznose **5.945.000 KM** a koji će biti utrošeni kroz dva programa, planiranje i projektovanje protuminskog djelovanja i osiguranje kvaliteta protuminskog djelovanja. Ukupna potrebna finansijska sredstva za 2020. godinu po Strategiji PMA 2018-2025. godina iznose **38.750.000 KM**

Ukupno planirana sredstva domaćih institucija su planirana u iznosu cca: **20.445.000 KM.**

U 2020. Godini od strane domaćih institucija je izdvojeno ukupno: **15.231.936 KM.**

Donatorski izvori

Ukupna planirana sredstva za protivminske akcije u BiH od strane donator, ITF-a, EU, UNDP, ICRC.itd u 2020. godini trebala bi iznositi cca **13.000.000 KM.**

U 2020. Godini od strane gore navedenih institucija izdvojeno je ukupno **21.340.243 KM.**

U 2020. Godini ukupno je utrošeno u process deminiranja u BiH **36.572.179_KM.**

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

IZVOR	INSTITUCIJA/ORGANIZACIJA	UKUPAN IZNOS UTRUŠENO PMA U BiH /KM/	Čišćenje mina /KM/	Tehničko izviđanje /KM/	Očistana i sistematska istraga u TI i čišćenje mina /KM/	Čišćenje i tehničko izviđanje kasetne munificije /KM/	Upozoravanje na mine /KM/	Pomoć žrtvama od mina /KM/	Generalno izviđanje/ osiguranje kvaliteta /KM/	Zagoravanje /KM/	Utrošeno u ostale aktivnosti PMA u BiH
		5,945,000									5,945,000
	Vijeće ministara BiH (Centar za uklanjanje mina u BiH)	2,334,986									2,334,986
	Vlada Federacije BiH (FUCZ FBiH)	3,600,000									3,600,000
	Vlada Republike Srpske (RUČZ RS)	2,688,885	413,220	1,261,302	251,348	65,548					697,431
	Vlada Brčko Distrikta BiH	581,816									581,816
	MAC BiH	4,098,277				4,098,277					
	Općina Busovača	30,000				30,000					
	JP Ceste Federacije BiH	51,249									51,249
	UNDP	1,346,370									1,346,370
	Norveška Narodna Pomoć	7,025,079	194,959		3,117,648	2,024,673					1,687,799
	(TIF) Enhancing Human Security	3,170,457	217,701	1,413,896	1,033,972		23,149	58,614			423,125
	Vlada SAD	1,722,830									1,722,830
	Ambasada SR Njemačke	3,912,000									3,912,000
	Međunarodni Komitet Crvenog Krsta/Krsta	34,810					34,810				
	EUFOR	30,420					30,420				
	UKUPNO	36,572,179	825,880	2,675,198	4,402,968	6,218,498	88,379	58,614	0	0	22,302,606

Izvori finansiranja

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

SAŽETAK IZVJEŠTAJA

Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini (BHMAC), Oružane snage Bosne i Hercegovine (OS BiH) i Norveška narodna pomoć u Bosni i Hercegovini (NPA BiH) kao projektni partneri, realizovali su aktivnosti u sklopu projekta pod nazivom: "Opšta procjena minski sumnjivih područja u Bosni i Hercegovini 2018-2019" koji finansira Evropska unija (EU) preko Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru (IcSP).

Trenutna veličina sumnjive opasne površine na mine u BiH iznosi 956.36 km² ili 1,96% u odnosu na ukupnu površinu BiH⁴. Trenutna veličina sumnjive opasne površine na kasetnu municiju u BiH iznosi 2.05 km².

U 2020. godini operacije tehničkog izviđanja i čišćenja mina izvedene su na 88 zadataka i na kraju izvještajne godine certifikovana površina iznosi 2.866.338 m². U navedenim operacijama pronađeno je i uništeno 1.357 protivpješadijskih mina /od toga je 933 komada PP mina rezultat MSP/, 7 protivtenkovskih mina i 192 komada ESZR, CBU 162 komada. Operacijama tehničkog izviđanja redukovana je površina od 2.573.086 m². Operacijama čišćenja mina očišćena je ukupna površina od 293.252 m².

Operacijama deminiranja na zadacima MSP-ova, reducirana je površina od 13.036.375 m², na 9 završenih zadataka i tom prilikom je pronađeno i uništeno 933 komada PP mina. Od početka provođenja operacija tehničkog izviđanja i čišćenja mina u BiH od 1996. godine zaključno sa 2020 .godinom redukovana je i očišćena površina od 228,157.000 m², pronađena i uništena 69.202 protivpješadijskih mina, 8.554 protivtenkovskih mina i 61.456 komada ESZR.

U 2020. godini u BiH nisu registrovane deminerske nesreće kao ni minski incidenti.

U 2020. godini u BiH je izviđački timovi Centra za uklanjanje mina u BiH i akreditovane organizacije u BiH izvršili su postavljanje/zanovljanje 9.662 znaka upozorenja na opasnost od mina/ESZR kasetne municije na 530 lokacija. Od toga, 25 znakova se odnosi na obilježavanje sumnjive opasne površine na kasetnu municiju na 3 lokacije.

⁴ Prema prvoj procjeni Centra za uklanjanje mina u BiH iz 1998. godine, sumnjiva opasna površina na mine u BiH je iznosila 4,2 km² ili 8,2% od ukupne površine BiH.

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA 2020. GODINU

Nevladin sektor u sklopu aktivnosti upozoravanja na mine postavio je 112 znakova za hitno obilježavanje.

U 2020. godini izdato je 1,333 ovlaštenja i 212 akreditacija za protivminsko djelovanje u BiH. Od ovog broja izdatih akreditacija 37 akreditacija se odnosi na izdavanje novih akreditacija a 175 akreditacija je godišnja obnova akreditacija. Inspektori kontrole kvaliteta Centra za uklanjanje mina u BiH obavili su 2.372 stručna nadzora/inspekcije na 184 zadatka .

U cilju sticanja ili obnove akreditacije, odnosno redovne godišnje provjere, u 2020. Godini izvršeno je 394 testiranja metal detektora, 103 testiranja prega⁵ i 6 mašina za deminiranje. U cilju sticanja ili obnove akreditacije, odnosno nabavke nove opreme, kod 15 akreditovanih organizacija izvršeno je 15 pregleda i procjene upotrebljivosti opreme i sredstava.

Centar za uklanjanje mina u BiH će u periodu juli-septembar 2021. godine izvršiti detaljnu analizu svih faktora koji su uticali na odstupanje od planiranih rezultata, u okviru svojih nadležnosti, te iste otkloniti u najkraćem mogućem roku.

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), člana 54. stava (1) tačke b) i člana 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____ sjednici, održanoj _____ godine, donijelo je _____ (broj sjednice) _____ (datum sjednice)

ZAKLJUČAK

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donijelo je/usvojilo je Izvještaj o protivminskom djelovanju za 2020. Godinu.

Broj: _____

_____ godina

Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Dr. Zoran Tegeltija

⁵ Prega - vodič psa i pas za otkrivanje eksploziva

IZVJEŠTAJ O PROTIVMINSKOM DJELOVANJU ZA
2020. GODINU

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA
KOMISIJA ZA DEMINIRANJE U BiH
CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BiH

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА
КОМИСИЈА ЗА ДЕМИНИРАЊЕ У БИХ
ЦЕНТАР ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА У БИХ

BOSNIA AND HERZEGOVINA MINE ACTION CENTRE

PRIJEDLOG

Broj: DPA/01-02-5-96/21
Datum: 18. 05. 2021. godine

Na osnovu člana 24. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17) i člana 11. Odluke o godišnjem planiranju rada i načinu praćenja i izvještavanja o radu u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 94/14), Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini (BHMAC) podnosi

**IZVJEŠTAJ O RADU
CENTRA ZA UKLANJANJE MINA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA 2020. GODINU**

I UVOD

PLANIRANJE I PROJEKTOVANJE

Težište protivminskog djelovanja je u 2020. godini bilo na realizaciji projekata Land Release. Koncept Land Release se zasniva na principu da se obradi i oslobodi što više sumnjive površine uz što manje vremena i uštedu finansijskih sredstava. Primjenom procedura ciljanog tehničkog izviđanja provjeriti postojeće informacije i prikupiti nove kako bi se u konačnom ishodu definisale stvarne granice miniranosti koje treba deminirati, a preostali dio zemljišta osloboditi od sumnje na opasnost od mina i predati krajnjem korisniku na upotrebu.

Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini (BHM/C), Oružane snage Bosne i Hercegovine (OS BiH) i Norveška narodna pomoć u Bosni i Hercegovini (NPA BiH) kao projektni partneri, realizovali su aktivnosti u sklopu projekta pod nazivom: "Opšta procjena minski sumnjivih područja u Bosni i Hercegovini 2018-2019" koji finansira Evropska unija (EU) preko Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru (IcSP). U periodu realizacije projekta, minski sumnjiva površina smanjena je za 103 km². Na dan završetka projekta (15.05.2020.), ukupna veličina minski sumnjive površine iznosi 966 km² od čega su na 35 km² u progresu operativne aktivnosti deminerskih organizacija. Kroz projekat su obrađeni podaci za 143 opštine. Minska opasnost je potvrđena u 118 opština. Procijenjeno je postojanje 180,000 komada mina. Kroz procjenu i re-dizajn, formirano je ukupno 478 minski sumnjivih površina (MSP) kao logičkih teritorijalnih cjelina za zadatke vraćanja zemljišta. Prosječna veličina novoformiranih MSP-a iznosi 1,94 km². Utvrđeno je 189 MSP-a sa visokim nivoom rizika, 274 sa srednjim nivoom i 15 sa niskim nivoom rizika. Izvršena je procjena nivoa uticaja rizika za 1,421 ugroženu zajednicu. Polazna osnova u okviru ovog projekta je bila 1,369 ugroženih zajednica. Prema procjeni, visoki nivo uticaja imaju 259 ugroženih zajednica, srednji nivo 212 zajednica i niski nivo 950 zajednica. Prikupljen je podatak o 264,011 domaćinstava u ugroženim zajednicama. Od tog broja, 32,109 domaćinstava je izloženo direktnom riziku. Ukupan broj stanovnika koji živi u ugroženim zajednicama je 845,163 (92,817 dječaka, 87,990 djevojčica, 328,842 muškaraca i 335,514 žena). Direktno je ugroženo 132,803 stanovnika (14,611 dječaka, 13,772 djevojčica, 49,073 muškaraca i 55,347 žena).

U februaru 2020. godine Rješenjem Direktora formiran je tim Centra za uklanjanje mina za pripremu zvaničnog Zahtjeva Bosne i Hercegovine za produženje roka po članu 5. stav 1. Otavske konvencije o zabrani upotrebe, skladištenja, proizvodnje i prijenosa protupješačkih mina i o njihovom uništenju. Zahtjev je baziran na rezultatima projekta „Opća procjena minski sumnjivih područja u BiH 2018-2019.godine“ i u skladu je sa usvojenom Strategijom protuminskog djelovanja 2019-2025. Uprkos pandemiji tim je u suradnji sa Ženevskim centrom i u online formi radio na pripremi Zahtjeva, prateći preporuke i sugestije Ženevskog centra kao i sugestije zemalja koje rade analizu nacrtu Zahtjeva. Zahtjev je završen, Komisija za deminiranje u BiH je prihvatila Zahtjev i poslan je na usvajanje u Ženevu. Novoodobreni rok za ispunjenje obaveza preuzetih prema članu 5, je produžen do Marta 2027 godine. Konvenciju o zabrani kasetne municije Bosna i Hercegovina je ratificirala 25.8.2010. godine, te time preuzela obaveze i rokove date u Konvenciji.

Realizacijom prve faze generalnog izvidanja ostvaren je neposredni cilj Norveške narodne pomoći u Bosni i Hercegovini - da pomogne državnim vlastima u ispunjavanju obaveza preuzetih ratifikovanim Konvencije o zabrani kasetne municije. Rok za ispunjavanje ovih obaveza je bio do 01.03.2021. i dosadašnja dinamika uklanjanja kasetne municije je ukazivala na to da će rok biti ispoštovan. Međutim zbog pandemije Corona virusa i analizom preostale površine kontaminirane kasetnom municijom, a u koordinaciji sa NPA i vladinim organizacijama (OS BiH i entitetskih civilnih zaštita). Centar za uklanjanje mina u BiH je pristupio pripremi Zahtjeva za produženje roka za ispunjavanje obaveza po članu 4. Konvencije o kasetnoj municiji i to u trajanju od 18 mjeseci za period od 01.03.2021-01.09.2022.godine. Priprema Zahtjeva se također odvija u koordinaciji sa Ženevskim centrom i Komisijom za deminiranje u BiH, trenutno je nacrt Zahtjeva prosljeđen Ženevskom centru na dalju analizu.

U 2020. godini operacije generalnog/netehničkog izvidanja su izvedene na površini od 27,72 km². Pripremljeno je ukupno 43 novih projekata za čišćenje, tehničko izvidanje, trajno obilježavanje i vraćanje površine sa ukupnom površinom od 31,66 km² m². U 2020. godini u BiH izviđački timovi BHMAC-a izvršili su postavljanje/zanavljanje 9.662 znakova upozorenja na opasnost od mina/ESZR kasetne municije na 530 lokacija. Od toga, 25 znakova se odnosi na obilježavanje sumnjive opasne površine na kasetnu municiju na 3 lokacije. Nevladin sektor u sklopu aktivnosti upozoravanja na mine postavio je 112 znakova za hitno obilježavanje. Godišnjim operativnim planom protivminskog djelovanja BiH za 2020. godinu, planirana je izrada/revizija 32 operativna plana protivminskog djelovanja. U izvještajnom periodu pripremljeno je 19 operativnih planova na nivou ugrožene zajednice u BiH, ukupne površine od 38.82 km².

U 2020. godini od strane ITF-a (Enhancing Human Security) realizovan je 1 tender za poslove tehničkog izvidanja i čišćenja mina, pri čemu je ugovorena realizacija 14 projekata sa potvrđenom opasnom površinom od 387,543 m². U 2020. godini operacije tehničkog izvidanja i čišćenja mina izvedene su na 88 zadataka i na kraju izvještajne godine certifikovana površina iznosi 2.866.338 m². U navedenim operacijama pronađeno je i uništeno 1.357 protivpješadijskih mina/od toga 933 komada PP mina kao rezultat MSP, 7 protivtenkovskih mina i 192 komada ESZR, CBU 162 komada. Operacijama tehničkog izvidanja redukovana je površina od 2.573.086 m². Operacijama čišćenja mina očišćena je ukupna površina od 2,93,252 m². Operacijama deminiranja na zadacima MSP-ova, reducirana je površina od 13,036,375 km², na 9 završenih zadataka i tom prilikom je pronađeno i uništeno 933 komada PP mina i 49 komada NUSA. Operacijama tehničkog izvidanja i čišćenja kasetne municije redukovana i očišćena je površina od 680,790 m², a pronađeno je i uništeno 162 komada kasetne podmunicije. Završenim operacijama tehničkog izvidanja i čišćenja mina/kasetne municije eliminisana je opasnost za oko 1.800 neposredno ugroženih stanovnika koji će biti i potencijalni korisnici redukovane i očišćene površine.

UPOZORAVANJE NA OPASNOST OD MINA

Upozoravanje na mine u 2020 godini je realizovano kroz javno informisanje, edukaciju ugroženih i ostalih grupa stanovništva, kao i kroz povezivanje protivminskih akcija sa ugroženom zajednicom. Kroz projekte upozoravanja na mine, pored izviđačkih timova Centra za uklanjanje mina u BiH, angažovane su akreditovane deminerske organizacije i organizacija za upozoravanje na mine kao i nevladine organizacije i EUFOR koji su izvršili upozoravanje 7722 osobe.

Obzirom na novonastalu situaciju vezanu za restrikcije izazvane pojavom virusa COVID-19 i nemogućnost javnog okupanja u lokalnim zajednicama, zabrane vannastavnih aktivnosti u školama i drugim organizacijama bili smo prinuđeni da upozoravamo na mine prilagodimo ovim uslovima što je vidno uticalo na naše rezultate. Kroz ove aktivnosti je ukupno postavljeno 9662 znakova hitnog obilježavanja. Krajnji cilj ovih aktivnosti je da u sklopu upozoravanja na mine ukupna sumnjiva površina u Bosni i Hercegovini bude obilježena kao mjere redukcije rizika na sumnjivim površinama.

POMOĆ ŽRTVAMA OD MINA

SPROVEDENE AKTIVNOSTI U 2020. GODINI od strane UDAS organizacije za pomoć žrtvama od mina:

1. Uspostavljena "Mreža žrtava mina", Podignuti kapaciteti žena sa invaliditetom i preživjelih od mina kroz cilijani trening o uzajamnoj podršci koji je uspješno završilo ukupno 42 učesnika, uključujući 21 preživjelog od mina iz sljedećih opština: Trebinja, Teslića, Žepča, Mostara, Banjaluke, Doboja, Bijeljine, Sarajeva, Travnika, Prijedora, Dervente, Donjeg Vakufa i Brčkog. Organizovan webinar u maju i junu 2020. godine za jačanje kapaciteta osoba sa invaliditetom u svrhu kvalitetnijeg online funkcionisanja od ukupno 35 učesnika, 21 su bili preživjeli od mina. Na osnovu usvojenih vještina u vođenu grupu uzajamne podrške, uspostavljena je 21 grupa uzajamne podrške za osobe sa invaliditetom koje su funkcionisale online i uživo tokom 2020. godine i koja je često bila jedini kanal komunikacije između osoba sa invaliditetom u lokalnoj zajednici u periodu restrikcije kretanja zbog pandemije Covid-19. 12 od pomenutih 21 grupe su okupile preko 180 preživjelih od mina u u opštinama i gradovima: Banja Luka, Sarajevo, Bijeljina, Trebinje, Brčko, Zavidovići, Doboju, Mostar, Bihać, Derventa, Donji Vakuf i Travnik. Distribuirano 570 porodičnih paketa sa higijenskim, dezinfekcionim i zaštitnim sredstvima osobama sa invaliditetom u 19 lokalnih zajednica u Bosni i Hercegovini. U sklopu kampanje "Sva lica pristupačnosti" organizovano je početkom godine nekoliko međusobno povezanih događaja koji su imali za cilj podizanje svjesnosti javnosti o značaju pristupačnosti u u inkluziji ne samo osoba sa invaliditetom već i drugih marginalizovanih skupina i građana.

U oktobru 2020. godine je organizovana aktivnost pod nazivom „Planinarski izazov preživjelih od mina“ kao podrška promociji prava osoba sa invaliditetom i napora na eliminaciji negativnog uticaja mina u BiH. 3. oktobra, 5 amputiraca - preživjelih od mina su uspješno izveli uspon na Maglič, najviši planinski vrh u Bosni i Hercegovini. Podršku učesnicima su dali i predstavnici Komisije za deminiranje i Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini koji su posjetili učesnike prije samog uspona. Aktivnost je održana pod sloganom "BiH bez mina, barijera i žrtava do 2025. godine", koji je podržan Strategijom protivminskog djelovanja u BiH 2018-2025. Organizovana kampanja "Ravnopravno-različiti" za liderke i lidere sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini, Urađeno je 5 sveobuhvatnih analiza specifičnih prava osoba sa invaliditetom u BiH u kontekstu dubljeg razumjevanja izazova u provedbi, upoznavanja sa dobrim praksama i usklađivanja BiH sa zakonodavstvom u Evropskoj uniji u domenu socijalne inkluzije i prava osobe sa invaliditetom. U 2020. Godini, krajem januara, organizacija ASB održala je konferenciju povodom završetka projekta sa sloganom „Zaraditi a ne dobiti“ u hotelu „IBIS“, na temu inovativni pristupi za korištenje poslovnih grantova.

U 2020. Godini nije bilo minskih nesreća i incidenata.

U 2020. Godini nije bilo održanih koordinacionih sastanka za pomoć žrtvama od mina, kasetne municije i eksplozivnih sredstava zaostalih iz rata u BiH.

OSIGURANJE KVALITETA

U 2020. godini izdato je 1,333 ovlaštenja i 212 akreditacija za protivminsko djelovanje u BiH. Inspektori kontrole kvaliteta BHMAC-a obavili su 2.372 stručnih nadzora/inspekcija na 184 zadatka.

U cilju sticanja ili obnove akreditacije, odnosno redovne godišnje provjere, u 2020. godini izvršena su 394 testiranja metal detektora, 103 testiranja prega i 6 mašina za deminiranje. U cilju sticanja ili obnove akreditacije, odnosno nabavke nove opreme, kod 15 akreditovanih organizacija izvršeno je 15 pregleda i procjene upotrebljivosti opreme i sredstava. U akreditovanim organizacijama angažovano je 1.200 lica koja posjeduju akreditaciju za obavljanje poslova protivminskog djelovanja i ovlaštenje za rad, odnosno 900 deminera i 300 lica koja su ovlaštena za obavljanje rukovodnih i nadzornih zadataka (vođe timova, vođe radilišta, operativni oficiri, oficiri za osiguranje kvaliteta, treneri prega, kerovođe, operateri i dr.).

U BiH je u 2020. godini akreditovano 19 organizacija za protivminsko djelovanje, od čega: 5 vladinih organizacija (Oružane snage BiH, FU Civilne Zaštite FBiH, RU Civilne Zaštite RS, Civilna Zaštita BD i Društvo crvenog križa/krsta BiH), 4 komercijalne organizacije i 8 nevladinih Organizacija.

U 2020. Godini ukupna redukcija sumnjive površine iznosi oko 16,57 km².

Od početka provođenja operacija tehničkog izviđanja i čišćenja mina u BiH od 1996. godine zaključno sa 2020. godinom redukovana je i očišćena površina od 228.157 km², pronađena i uništena 69.202 protivpješađijska mina, 8.554 protivtenkovskih mina i 62.456 komada ESZR.

ZAGOVARANJE

Predstavnici Centra za uklanjanje mina u BiH su u Februaru 2020.godine, učestvovali u radu 23. Sastanka Direktora centara za uklanjanje mina i UN Savjetnika, na kojem se razgovaralo o pitanju uticaja protivminskog djelovanja na ljude i planetu sa fokusom na najbolje rješenja i pravovremeno djelovanje u kome učestvuju sve zemlje pogođene problemom mina i NUS u cilju traženja razmjene iskustava I što brže finalizacije ove problematike i dostizanja zemlje slobodne od minske opasnosti. BHMAC je prisustvovao i na Preglednoj konferenciji na temu "Zakonodavni okvir, aktuelno stanje i planovi institucija BiH u oblasti odbrane i sigurnosti", a u organizaciji Zajedničke komisije za odbranu i bezbjednost Parlamentarne skupštine BiH, u saradnji sa Ženevskim centrom za kontrolu oružanih snaga CAF i Štaba NATO u BiH, u sklopu čega je predstavljani i rezultati iz oblasti protivminskog djelovanja u BiH. U skladu sa obavezama koje se odnose na Član 5. Konvencije o zabrani upotrebe, skladištenja i transfere PP mina/Otavska konvencija, u Martu 2020.godine, u Sarajevu, je održana Radionica na temu izrade Zahtjeva za produženja roka Bosne i Hercegovine za uklanjanje preostalih minsko eksplozivnih sredstava. Tokom Aprila 2020.godine, održan je

online sastanak sa predstavnicima donatora za protiviminsko djelovanje u BiH, gdje su svi učesnici informisani o trenutnom stanju i aktivnostima u deminiranju u BiH. Zbog postojeće situacije izazvane Covidom-19, tokom 2020.godine polugodišnji sastanci zemalja potpisnica Otavske konvencije (Konvencija o zabrani upotrebe, skladištenja, proizvodnje i prevoza protivješađijskih mina i o njihovom uništavanju) su održani onlinei to u peridu 30.06-2.07.2020.godine, a sa ciljem da pruže državama članicama i drugim zainteresovanim stranama priliku da predstave nove informacije o napretku u provedbi Konvencije, kao i o preostalim izazovima na polju uklanjanja minsko eksplozivnih sredstava. Tokom Oktobra 2020.godine, održana je online konferencija na temu promocije protiviminskih akcija u Bosni i Hercegovini. Organizator je ambasada Republike Njemačke u Bosni i Hercegovini u saradnji sa Ministarstvom civilnih poslova, a istoj je prisustvovalo preko 40 učesnika, predstavnik domaćih i stranih institucija, ambasada te ostalih subjekata uključenih u problematiku protiviminskog djelovanja u našoj zemlji.

Novembra 2020.godine, održan je prvi dio Revizione Konferencija o kasetnoj municiji, dok je nastavak iste predviđen za Februar 2021.godine, kada će se donijeti i konačna odluka o zahtjevima za produženje prema članu 4 ove Konvencije, a koji se odnosi na aktivnosti čišćenja i redukciju rizika. Na 18. godišnjem sastanku zemalja članica potpisnica Konvencije o zabrani proizvodnje, upotrebe, skladištenja i transfera PP mina, održanom u Novembru 2020.godine, predstavljen je Zahtjev za produženje rokova prema članu 5 Konvencije, koji se odnosi na uklanjanje PP mina iz preostalih minskih polja, a koja se nalaze pod jurisdikcijom naše zemlje. Novoodobreni rok za ispunjenje obaveza preuzetih prema članu 5, je produžen do Marta 2027 godine. Na online događaju održanom Novembra 2020.godine, predstavljeni su rezultati 18-mjesečnog rada na projektu „Podrška EU u stvaranju web platforme informativnog sistema Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini (BHMACE)“ i „Opšta procjena minski sumnjivih područja u Bosni i Hercegovini“. Na navedenom događaju je predstavljena i novouspostavljena Web aplikacija, kojom je omogućeno da svi podaci o minski sumnjivim lokacijama budu dostupni stanovnicima Bosne i Hercegovine, kroz aplikaciju koja se odsada može učitati sa interneta .U Sarajevu je u Decembru 2020.godine, održana jednodnevna Radionica na temu dosadašnjih iskustava u primjeni Land Release metode, te preporuka za unaprijeđenje ove tehnike u narednom periodu. Radionica je organizovana u saradnji sa Ženevskim centrom za humanitarno deminiranje.

INFORMACIJA O STANJU RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA

Broj zaposlenih u BHMACE-u je 174, od čega je 39 žena i 135 muškaraca. Na pozicijama direktora i pomoćnika direktora zaposlena su 3. muškarca. Na pozicijama šefova osnovnih i unutrašnjih organizacionih jedinica zaposleno je 18 muškaraca i 4 žene. Ostalih državnih službenika je 24 od čega 14 muškaraca i 10 žena. Broj Zaposlenika u BHMACE-u je 125 od čega 100 muškaraca i 25 žena.

II - IZVJEŠTAJ O PROVOĐENJU AKCIONOG PLANA PREDVIĐENOG GODIŠNJIM PROGRAMOM RADA INSTITUCIJE BiH

Opći cilj/ načela razvitka: Održiv razvoj

Strateški cilj: Poboljšanje upravljanja okolišem i razvoj infrastrukture uz povećanje otpornosti na klimatske promjene.

Srednjoročni cilj: Osigurati uvjete za kontinuirano deminiranje u BiH

Specifični cilj: Smanjenje minske opasnosti u 2020. godini

Programi, projekti i aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Pokazatelji			Izvori finansiranja i troškovi			Vrijeme provođenja			Komentar
		Jedinica mjerenja (% broj ili opisno)	Polazna vrijednost (n)	Ciljana vrijednost (n+1)	Ostvarena vrijednost na kraju godine	Izvori finansiranja (budžet, krediti, donacije, ostalo)	Planirani troškovi	Ostvareni troškovi	Planirani kvartal za provođenje	Kvartal kada je aktivnost provedena	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I.1. P.1. PLANIRANJE I PROJEKTOVANJE											
Priprema projekata	BHMAC	KM 2	0	139	57	Budžet	1750535.37	1038173.00	I-IV	I-IV	
Obilježavanje sumnjive opasne površine	BHMAC	KOM	0	6,000	8.851	Budžet	125038.241	504780.00	I-IV	I-IV	
Priprema ili revizija Operativnih planova za minski ugrožene zajednice	BHMAC	KOM	0	32	28	Budžet	1156603.73	1332356.00	I-IV	I-IV	
Izdavanje stručnih mišljenja za površinu bez vidljivog rizika	BHMAC	KOM	0	60	32	Budžet	277073.375	468100.00	I-IV	I-IV	
I.2. P.2. OSIGURANJE KVALITETA											
Broj inspeksijskih i stručnih nadzora na terenu	BHMAC	KOM	0	4,000	2.186	Budžet	1986402.96	1174380.00	I-IV	I-IV	
Akreditirati organizacija	BHMAC	KOM	0	10	25	Budžet	110829.35	365884.00	I-IV	I-IV	
Testiranje resursa deminerskih organizacija (prega, MD,	BHMAC	KOM	0	1,500	880	Budžet	110829.35	153831.00	I-IV	I-IV	

